

શીયા ઇમામી ઇસમાઇલી તથા ઇસ્ના
અશરી ખાજ તથા દાઉદી ગ્લોરા કોમના
અધ્યક્ષોને ખાસ વાંચવા યોગ્ય.

લખનાર.

વલીભાઈ નાનજી હુડા.

અધીપતી

ઇસમાઇલી સત્પંથ પ્રકાશ.

ઇમામે મોનુદુલ

પ્રગટ કરનાર.

મુખી

લાલજીભાઈ દેવરાજ

ધી ખોજ સિંધી છાપખાનું,

૧૧૩ પાલખી મોદલા,

મુંબઈ નાં. ૯.

હકીયો.

પુરેપુરી વાંચી સમજાવે લેવા.

જ] તા. ૧-૧-૨૦. [નકલ ૧૦૦૦.

આવૃત્તિ જ] તા. ૧૫-૧-૨૦ [નકલ ૧૦૦૦.

ગુજરાત વિધાનસભા
અમદાવાદ
ગુજરાતી કોપીરાઈટ સંગ્રહ
આભાર પત્ર.

„ઈમામે મોજુદ“ની આ ત્રીજી આવૃત્તિની એક હજાર (૧,૦૦૦) નકલ નીચેના માનવંત મળી અદરથોએ છપાવી મેટ કરેલ છે, તેમજ દરેક વાંચકે દુઆ ગુનારની એવી ચીનતી કરીએ છીએ.

નકલ ૨૫૦ શેડ મોજુ પ્રવચ્ન જંગમ્માર અને ધારસલામ

” ૧૦૦ મુખી કાનજીભાઈ નાનજી પ્રેમ દાં કાકિ
નસીલ ધારસલામ

” ૧૦૦ મુખી કરમાત્રીભાઈ ડાહ્યા માજી પ્રેમીદેવ ”

” ૧૦૦ મુખી જગલભાઈ રવજી મેમ્મર ” ”

” ૧૦૦ અં સારેમાદમદભાઈ ચાવર ” ” ”

” ૧૦૦ અં અક્ષારખીયામાઈ દામાણી ” ”

” ૧૦૦ અં કાસમભાઈ ” ”

” ૧૦૦ શેડ છવરાજભાઈ કચરા જમાનના

માજી કામડીયા ”

” ૧૦૦ ઉમેદવાર ”

ઉપરના માનવંત અદરથોનો અંમે ઉપકાર માનીએ છીએ.

લીં સેવક.

મુખી લાલજીભાઈ દેવરાજ.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાશિદ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૮૫૫૧ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ ઈમાને મૌજુદ

વિષય ૫૭૨૩:૯

પ્રસ્તાવના.

મનુષ્ય જાતમાં અદકું જ્ઞાન,
જ્ઞાન નહી તે પશુ સમાન.

એ મહાન વાક્ય કેટલીએક ગુંચવણ બગેલી ગાંઠોને ઉકેલે છે. ખુદાવંદતાલા રહેમ રહેમી વળી ઇતદારી છે, તે ઉત્કટ સુલટ આપતના ગુંચવાડાનો ખુલાસો ઉપજુ વાક્ય કરે છે કાણકે, ખુદાવંદતઆત્રા રહેમ રહેમી હોવાથીજ. મનુષ્યને જ્ઞાન રૂપ જ્યોતની બક્ષીસ મળેલ છે, પણ હાથમાં દીવો લઈ કુવામાં પડનાર ખુદાવંદતાલાની રહેમથી એનશીય રહે એમાં શું નવાઈ? તે મુજબ દરેક દરેક આદમીએ પોતાને મળેલી કુદરતી બક્ષીસ જ્ઞાનથી સાર અસાર સમજી, સાર અદલુ કરી, તે ઉપર ચાલવું ઘટે છે, નહિ તો પછી ખુદાવંદતાલા આદિલ છે.

તે પાક પરવરદીગારે આદમ જાતને જ્ઞાન આપ્યું તે સાથે પોતાના પાક તુરને હિદાયત માટે જગતમાં દરેક જમાનામાં જલ્લાગર રાખ્યું. તે જલ્લાગર તુરની જ્ઞાનાખત મેળવવા જ્ઞાનનો ઉપયોગ કરવો એ આદમ જાતની ફરજ છે, વળી આ જગતમાં રહી પૈગમ્બરો કે તેવા મહાન નરો રૂપે તે પાક હિદાયતી તુરે દરેક

જમાન માં અનેક જતોને ઊંધે રસ્તે જતા અટકાવી,
પોકારો કરી સીધે રસ્તે લાવી મુક્યા, છતાં તે પુકારને
નાહિ ગણુકારી કોઇ હુજ્જતથી, આડે રસ્તે ચાલી,
ખાડા ખાઓચિયામાં ગમડી પડે તો, તેમાં તેવા અભાગી
જનોના દુર્ભાગ્ય વિના ખીજ કાને દેપ દહ શકાય ?

આજકાલના ચળવળવાળા જમાનામાં દરેક ચીજની
ચળવળ થયા કરે છે. ચાલુ જમાનામાં મહાન દયાળુ
ઇંગ્લેન્ડ સરકારના ન્યાયી અમલમાં દરેકે દરેક ધની કે
ગદા, સમજ કે નિર્માણને, પોતાના ચકીન અને સમજ
મુજબના દીન પર ચાલવાની સંપુરણ છુટ છે. અત્યારે
ધરમ ઝનુનનો જમાનો નથી, અત્યારે ધરમ માટે
કોઇપણ જાતનું દયાણુ નથી. વળી જમાના મુજબના
ચાલુ સાધનોથી ઇલેમનો બહોળો ફેલાવો થતો જતો
હોવાથી, ઇલેમની રેઝમ છેલમ મનુષ્યો ઉપર થતી રહે
છે. આવી સગડતાવાળા જમાનામાં જો મનુષ્યો સીધા
રસ્તા ઉપર ન ચાલે તો તેમાં કાનો દોષ ?

જ્યાં લક્ષ્મી વધારે ત્યાં ચોની વધારે ખીક હોય
છે, એ મુજબ આવા છુટના અને એલમના પ્રચારની
સવળતાના જમાનામાં શયતાનું જોર વારે છે અને
તેથી તે મત્તહિન માણસોમાં વસવસો ઉત્પન્ન કરી,
સત્યને અસત્ય અને અસત્યને સત્ય ખાવે છે તેથી,
માણસો ગુનરાહ થઇ જાય છે, છતાં દરેક કામના

સપાનુ શખ્સો પોતાના ધરમમાં આરીકપણે ઉતરી
સત્ય અસત્યને ઇદમ અને અકકલતી ચાળણીમાં ચાળી
કહાડી સત્ય તપાસી સીંચા રસ્તા ઉપર આવતા જાય
છે. જો કે દુન્યવી લાલચો અને શેતાની ફરેઓના
ઝપાટા તેમને જિંધે રસ્તે દોરવી જવા પ્રયત્ન કરે છે
પણ જેઓ હીંમતવાન અને ઇમાની છે તેઓને તેવા
ઝપાટા કાંઈ અસર કરી શકતા નથી.

આ નાનું પેન્ડ્યુલ લખવાનો હેતુ સત્ય અસત્યને
તપાસવાનો છે. મુંબઈમાં પ્રગટ થતાં “પ્રજા મીત્ર અને
પારસી” નામના રોજીંદા પત્રમાં “વહોરા ચરચા” ના
હેડીંગ નીચે જે ચરચા આવી છે, તે જોતાં તે કામના
કેટલાએકની ઇચ્છા હાલના ઝમાનાના ઇમામની
શોધ માટે હોય એવું જણાય છે. આ ચરચાથી અનેક
સવાલો—જવાબો જુદા જુદા ગ્રહસ્થો તરફથી થયેલા છે
અને તેમાં ખાસ કરીને મીં અલીજાન અને બાવ-
નગરમાં પ્રગટ થતા ‘રાહે નજત’ના અધીપતી મીં
હાજી ગુલામઅલી હાજી ઇસમાઈલના સવાલ
જવાબ મનન કરવા ગોચ્ય જણાયાથી તેમાંથી મું
સત્ય નીકળે છે, તે તારવી કહાડવાને યથાશક્તી પ્રયત્ન
આ ઠેકાણે કરવામાં આવેલ છે.

“ઇમામ ગયબ” કે “જાહેર” આજ હેતુ
મજકુર સવાલ જવાબનો છે અને તેની સામીલી પાક

ઈલલામી કીતાબ કુરાને શરીફથી માંગવામાં આવી છે અને મીં હાજી ગુલામઅલી સાહેબે તેના જવાબમાં અટલાદી કીતાબ વાંચવા મીં અલી જનને લલામાણ કરી છે ત્યાંયાદ મીં હાજી ગુલામઅલી સાહેબે ચુપ કીદી અખત્યાર કરી તેથી તે ચરચા ત્યાંથી અટકી પડી અને વાંચનાર ત્રણતુર જગાસુની જગાસા તૃપ્ત ન થઈ શકા તેથી મેં અલલાદી કીતાબ વાંચી, મને જે સાર મળ્યો તે નીઃપક્ષપાતપણે આ નાનકડી ખુકમાં દાખલ કરેલ છે, જે તેવા તૃપ્ત જગાસુની જગાસાને સંતોષ આપશે એવી આશા છે.

હસલામનો દરેક શીરકો, દરેક જમાનામાં ઇમામ હદયાત હોવા માટે એક મન છે, પણ તેમાં કેટલાક હદયાત પણ જેમ ઇમામની માન્યતા ધરાવનારા, કેટલાક દર સદીએ ઇમામ પ્રગટ થાય છે એવી માન્યતા ધરાવનારા, વળી કેટલાક ઇમામ પરદે થયા છે અને પરદામાં ઇમામોનો સીલસીલો ચાલુ છે એમ માનનારા છે. જ્યારે ફક્ત શીયા ઇમામી હસમાઇલી શીરકોજ દર જમાનામાં હદયુલ અને કઈયુમ વગર તુટવે સીલ-સીલાઅધ ચાલી આવતી જાહેર ઇમામતના સાહ્યા નીચે રહેતો આવ્યો છે.

સત્ય અને પાક ઇમામોની શોધમાં પડતાં કેટલાકોને ઇમામ આવે હોવો જોઈએ કે ઇમામ તેવો હોવો

જોઈએ જેવા શયતાની વસવસો સત્ય પારખવામાં
અંતરાય નાંખે છે તો કેટલાકને સત્ય બાથુવા છતાં
ઢ્યુ પચુ રહેવા દઈ સત્ય રસ્તો (સરાતલ મુસ્તકીમ)
મેળવવાને બાગ્યશાળી થવા દેતો નથી. જો તેવો શય-
તાની વસવસો દુર કરી ઇમામતની ચાલુ પધ્ધતી મુખ્ય
“જુરરીયતી”ની પૃથા ઊપર ધ્યાન રાખી ઇમામત જેવી
છલાહી બાબતમાં પોતાની કમતાકાત અકલ ન ચલાવે
ને નેક નીશ્ઠાથી તપાસ કરે તો જરૂર તે જાહેર હાજર
ઇમામને મેળવવા બાગ્યશાળી બને એમાં શક નથી.

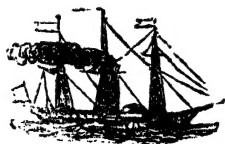
અમેએ આ નાનકડા પુસ્તકમાં તેવા જાહેર
હાજર ઇમામ હાલ કોણ છે તે પરટીકયુક્ત કરવાનો
હેતુ રાખેલો નથી પણ ઇમામ બાર છે કે વધારે ?
અગર તો ઇમામ ગય્ય છે કે જાહેર ? અને તે
પાક દલદામી કીતાબ કુરઆને શરીફથી સાબીત
છે કે કેમ ? તેજ શોધવા પ્રયત્ન કરેલ છે અને તે
પણ મીં અલી જન અને મીં હાજી ગુલામ-
અલી હાજી ઇસમાઇલના સગલ ઉપરજ મુખ્ય
આધાર રાખ્યો હોવાથી મીં હાજી ગુલામઅલી
હાજી ઇસમાઇલે મુયવેલ બુક અલ્હાદી ઉપરજ
લક્ષ રાખેલું છે, તેથી ઇમામ જાહેર કે ગય્યના
મુદ્દા માટેની પાક કુરઆને શરીફની આયતો તેજ
પુસ્તકમાં મલી આવી તેટલી લીધા શીવાય વધારે

શોધવા યત્ન કરેલો નથી અને તે ઉપરથી સુઘ વાંચક હક અને ખાતીલ સાફ સાફ સમજી શકશે.

છેવટમાં વાંચક વરગ, આ નાનકડા પણ ઉપયોગી પુસ્તકના કમતરીન લેખકના દોશ તરફ દ્રુગુજરની દ્રષ્ટી રાખી હંમવતીથી સાર ગ્રહણ કરશે તે ઉપકાર થશે.

લી૦ સેનક,

વલીભાઈ નાનજી હુડા,

પ્રસ્તાવના.

આવૃત્તી ૨ ૯ ની.

આપણી કામમાં સાહિત્યનું ક્ષેત્ર દીન પ્રતીદીન બહોળુ થતું જાય છે તેનું કારણ એજ છે કે, લોકો સાહિત્યના ફાયદા સમજવા લાગ્યા છે, લોકોમાં વાંચનનો શોખ વધતો જાય છે અને ધાર્મિક સવાલો તપાસી મનન કરી સત્ય તારવવાના જીતકંઠા થતી જાય છે. સાહિત્યને જિતેજન નહીં મળવાથી સાહિત્ય બહાર નથી પડી શકતું એ ફરીયાદ હવે ઓછી થતી જાય છે અને તેવું સારું વીદ્યવતા ભરેલું સાહિત્ય બહાર પાડનારની જોટની ફરીયાદ ચાલુ થાય એવું જણાય છે તેથી સાહિત્યના શોખીનોએ પોતાના શોખને સતેજ કરી, સુસ્તીને તીલાંજલી આપી સાહિત્ય પાછળ મંડી પડવું જોઈએ.

“મિત્રો મોળુદ” ના પહેલી આવૃત્તીની ૨૫૦૦ કોપી ખલાસ થતાં આ બીજી આવૃત્તી છ માસ જેટલા ટુક વખતમાં બહાર પડશે એવો ખ્યાલ અમને રવપતે પણ નહીં હતો, અને તેથી આ બુકે લોકોની પ્રીતી કંઈક અંશે જીતી લીધી છે એ જોઈ અમને આનંદ થાય છે.

આ કીતાબના કેટલાએક મુદ્દાઓએ વીચારવંત
જ્ઞાનીજનનું ધણું સચોટ ધ્યાન ખેંચ્યું છે એમ જણાય
છે અને તેથી તેવા સચોટ મુદ્દાઓની અસર આગળ
લાંબાતી અટકે એવા હેતુસર વીરોધીઓ જીવતોડ
મહેનત કરી નહયા છે પણ સોના પર ધુળ ચડવાથી
તેની કીંમત ઘટવાની નથી તેમજ સચોટ મુદ્દાના
મજબુત કીલ્લાને વીરોધીઓના અયોગ્ય હુમલા કાંઈ
પણ અસર કરી નહી શકે એમ અમારું માનવું છે.

દરેક દીનદારની ફરજ છે કે દીનના તત્વો શોધી
સત્ય શોધન કરી, નાંખાલસ દીક્ષી બદાર પાડી
પોતાના દીનની સેવા કરવી જોઈએ. મહા સરવને તેક
હીદાયત બક્ષે એવી દુઆ ગુનગીએ છીએ. આમીન !

કર્તા,

ઈમામે મોબુદ.

ભાગ ૧ લો.

પ્રકરણ ૧ લું.

તારીખ ચોથી રજબીઝિલ્લા આખર.

પ્રભ મીત્ર તા. ૧૫ મી જાનેવારી ૧૯૧૬.

પ્રભ મીત્ર અને પારસીના અધીપતી જોગ.

સાહેબ, તમારા માનવંત પત્રમાં આ લખાણને જગા આપી ઉપકારી કરશો.

કુરઆન શરીફમાં છે કે તે માહા માયાળુ કીરતાર કયામતના દહાડે હરએક આદમીને એના ઇમામના સાથે પુકારશે. મજ્હુર ફરમાને ઇલાહીથી સાબીત થયું છે કે કયામતના દહાડે હમે હમારા ઇમામના સાથે પુકારા જશું. તો હવે હમારા ઇમામ કોણ છે? તેવણના નામથી હમને વાકીફ થવું જ જોઈએ. રસુલે પુકા ફરમાવે છે કે, જે આદમીએ પોતાના ઇમાનના ઇમામ સ. વ. ને ના

ઝોળખ્યા અને તે મરી ગયા તો તે જાહેલીયતની મોતથી
 મરો. મજકુર ફરમાને વચવીથી સાખીત થયું કે હરએક
 આઠમીએ પોતાના ઝમાનાના ઇમામને ઝોળખવા જોઈએ
 એટલે કે એવથુના નામથી વાકીફ થવું જોઈએ, ઇમામે
 ઝમાન કોણ કહેવાય તે બાબત જાણવું જોઈએ કે, જે
 ઝમાનામાં જે ઇમામ હોય તે ઝમાનામાં તે ઇમામે
 ઝમાના કહેવાય. માજી ઝમાનાના ઇમામ હાલ ઇમામે
 ઝમાના કહેવાય નહીં. હવે જાણવું જોઈએ કે અમારી
 દાજીદી વોહરા કામનો એવો એતેકાદ છે કે ઇમામ
 તઇયય પરદે થયા. (એ વાતને આશરે નવસો વરસ
 થયાં છે) તે દીવસથી આજના દીવસ સુધી પરદામાં
 બાપ પછી બેટા ઇમામના રૂતબામાં કાયમ થાય છે
 અને એવોજ સીલસીલો આજદીન તક જારી છે અને
 કયામતના રોજ તક તે જારી રહે. અમારી દાજીદી વોહરા
 કામના મજકુર એતેકાદથી સાખીત થયું કે પરદામાં
 ઇમામ તઇયય આજ દીન સુધી જીન્દા નથી પણ
 મુજરી ગયા છે અને એવથુની જગ્યા પર એવથુની
 નસલથી ઉતરી આવેલા ઇમામ પરદામાં છે અને એવ-
 થુનું શું નામ છે તે વોહરામાઇઓ જાણતા નથી. ઇમામ
 તઇયયને પરદે થવાને અ.જે આઠસોથી વધુ વરસ થયાં
 છે. ઇમામ તઇયયના પરદે થવા પછી હુર-રતુલમલેકા
 નામની એક વીદવાન બાનુએ દુઆતનો સીલસીલો

કાયમ કીધો એટલે કે હુર-રતુલમલેકાએ ઝોઝોળ ખીન મુસાને દાઢ બનાવ્યા અને દાલના વડા મુલ્લાંજી સાહેબ તાહેર સંક્રુદીન તક એકાવન દાઢ થાય છે તે બધા વડા મુલ્લાંજી સાહેબોમાંથી એકબી વડા મુલ્લાંજી સાહેબે પોતાના ઝમાનાના ઇમામનું નામ બતાવ્યું નથી, એક ઇમામની વફાતની ખબર અને તે પછી અવલુની જગ્યા પર એવલુના ફરજાંદને ઇમામતના રતબામાં કાયમ થવાની ખબર આજ દીન સુધી કોઇબી વડા મુલ્લાંજી સાહેબે પોતાના માનનારાઓને કીધી નથી. હવે સવાલ એ છે કે આશરે વીસથી પચીસ વરસ થયાં સુરત શહેરમાંથી ઇમામે ઝમાનની સાબરેહનો રીવાજ ઉત્પન્ન થયો તે તારીખ ચોથી રખીઉલ આખરની થાય છે. ધીમે ધીમે વોહરા કોમની વસ્તીવાળા તમામ ગામોમાં તે રીવાજ હવે દાખલ થઇ ચુક્યો છે. તારીખ ચોથી રખીઉલ આખરે ઇમામે ઝમાના જન્મ પામ્યા છે તે ખબર કેમ પડી ? અમારી દાઉદી વોહરા કોમના ઓલમા સંતોશકારક જવાબ આપશે તો ઉપકાર થશે.

મુન્તાઝીર.

પ્રકરણ ૨ નું.

વોહરા ચરચા.

પ્રજા મીત્ર તા. ૩૦ મી જાનવારી ૧૯૧૮.

પ્રજા મીત્ર અને પારશીના અધીપતી જોગ.

સાહેબ—આપના પત્રમાં તા. ૧૫ મી જાનવારીના દીને “મુન્તઝીર” ના તખલ્લુસથી જે ચરચા આ વેળા છે તેના બાજમાં ખુશી જાહેર કરતાં કહીશું કે જે ઠાઠી વોહરા કામમાં કુસંપ અને સડો પડેલો છે તેના માટે એ ચરચા એક ચમત્કારીક ઇલાજ સમાન છે. જે મજદુર ચરચાને કામ વધાવી લેતાં વધારે શોધખોળમાં ઉતરીને ખરા ઇમામને શોધી કાઢવા બાગ્યવાન અને તો પછી કામમાં પેટેલા સળાનો નાશ થતાં કામ હમેશાં ઇમામના સાચા હેઠળ સુલેહસંપ અને શાંતીમાં અબકતા હૈય પર બિદય હાંસલ કરીને સમ્યાઈની ટોચે પહોંચવા શક્તિવાન નીવડે એમ ધારવું એ નીઃસંદેહ અને સત્ય છે. કારણકે જેના રહેતુમા ઇમામે અમાન હોય યાને જેનું શીરછત્ર હજરત અલી (અ.) નો “લાડલો આકા” હોય તે કામમાં ખોટ કે ચુંચવણ રહેતી નથી. બધકે

બેનો રસ્તો સાફ અને સરળ રહે છે. ઝોટલુ જાણવા
 પછી સમજી શકાય છે કે, વખતના ઇમામને ઝોળખ-
 વાથી યાને ઇમામને આશરે જવા પછી એ ચાલુ મુન્થ-
 વણુ બરેલા કળવાનું છેવટ આવતાં, સરવે મોમીનોના
 મોંઢ હસ્તા અને ઉજળા થશે જેથી એ ચર્ચાને બહાર
 લાવનાર ખીરાદર “મુનતઝીર” ને મુખારફી આપતાં
 કહીશું કે, હાલના ચાલુ દાઇ સધયદના તાહેર સયકુદીન
 સાહેબની હજુરમા હાજર થઇને પોતાને ચએશી ઇમા
 મના દીદારની બિલકુલ જાહેર કરે, ત્યારે દાઇ આવશ્ય
 પોતાની ફરજ અગે ખીરાદર ‘મુનતઝીર’ ને ઇમામની
 મુલાકાતથી મુસરફ કરાવશે, સગળ એક દાઇ જ્યારે
 દાવત કરે છે તે અમુક સાહેબ તરફ ખોલાવવાના હેતુ
 સર હોય છે, જેવી રીતે દરેક ઇમામોના જમાનામાં
 એકથી અનેક દાઇઓ ઇમામે ઝમાન તરફ ખોલાવવા
 માટેની જેહલત બરેલી કાશેશો કરીને લુલેલા બાઇઓને
 ઇમામની પેછાન કરાવીને પોતાની ફરજ અદા કરતા હતા
 તે પ્રમાણેની ફરજ ન બજાવતાં સધયદના તાહેર સયકુદીન
 સાહેબ ઇમામને જાહેરમાં ન લાવે તે તો સમજાય, પણ
 ખાસ મોમીનોને ઇમામના દીદારથી એ નશીબ રાખીને
 તેઓ જાહેલીયતના મોતે મરે એમ જોવા ઇચ્છે એ માવી
 શકાતું નથી. જ્યારે ઇમામના માટે આવા નીરદય છુપા
 મણા કરવા જેમ કોઈ દાઇ કરી શકે નહી ત્યારે મોમી

નોની જાંઘી ખરાબ કરનાર આપું જયંકર છુપામણુ કરવામાં ભેદ શો સમાયલો છે? તેની સમજ પડતી નથી કારણુ આપણે લખાણુ પરથી કહી શકીએ છીએ તેમ ઇમામે ઝમાનની સાલગરેહ લગભગ કેટલાક વરસોથી “તા. ૪ થી રખીઉલ આખર”ના દીને કરવામાં આવે છે, જેમ એ કોમ ઉજવે છે, ત્યારે શું ઇમામના દીદારની ખાહેશ વગર સાલગરેહ ‘પોલમપોલ’ રીતે પાળવી એમ કોઈ ઇચ્છશે? અગર એમ નથી અને કોમ ઇમામના દીદાર માટે ઇન્ટેન્સર છે તો ઝટપટ સહયદનાની હજુરમાં હાજર થઇને કોઈ પણ ભોગે ઇમામના દીદાર કરીને આકેબત સુધારે.

આગલ લખતાં ખીરાદર ‘મુન્તઝાર’ ને સૂચના કરતાં કહીશું કે, એક ઇમાનની ઉલ્લેખ રાખનાર ઉતાવળે પાંચ પચાસ કે સો વંસ પર કુટી નીકળેલા બનાવટી ઇમામોને વળગી પડીને પોતાની આકેબત ખરાબ કરતાં બચે, કેમકે ઇમામની શરૂઆત ઇસલામની રૂએ હ. ૭ અલી (અ. ૦) થી છે જેના માટે કુરઆને શરીફમાં સનદ છે કે “લીન્નાએ ઇમામન કાલ વમીન ઝુરરીયતી” એવી રીતે પરવરદીગારે હ. ૭ ઇબ્રાહીમને કહ્યું કે. “લોકોના માટે ઇમામ કરીશ. કહ્યું મારા વંશજો” એ પરથી સીધ્ધ થાય છે કે ઇમામ એ હ. ૭ અલી (અ. ૦) ના ફરજંદથીજ સંજવે, તેમ વળી “વાલીદથી વલદ”

હોવા સાથે ધોમીનોતી વચ્ચે પોતાના પીતા તરફથી
નસ થઇને જાહેર કરાએલ હોય, નહીં કે તેથી જુદું,
પોતે પોતાના મનથી અથવા તેના બનેલા ઝુરીદાએ તેને
ધમામ ઠોકી બેસાડેલ હોય.

ઉપરાંત કેટલાક એમ કહેવા નીકળેલા છે કે ધમામ
પરદે થયા છે ત્યારે બીજાઓ કહે છે કે ગએલ છે. એ
માનીનતાઓ ધમામની શાનને કલંકીત બનાવે છે,
કારણકે હં રસુલીલલાહના ફરમાન મુજબ હં અલી
(અં) થી ધમામ માટે જે પૃથા પડેલી છે તે ખરી છે.
તેમ પરવરદીગારની જે “સુન્નત” છે તેમાં કદી પણ
ફરક પડવાનો નથી, તે હીસાએ જેવી હસ્તી હં અલી
(અં) ની હતી તેવી હસ્તી દરેકે દરેક ધમામે ઝમાનની
માનવી એ પરવરદીગારના ફરમાનને માન્ય કરવા બરા
બર છે, સાથે યાદ રાખવાનું છે કે ધમામ એ ખુદાનું
નુર છે, તેમાં કદી પણ જુલસુક સંભવે નહીં, છતાં
દરેક ઝમાનામા ધમામના સબંધી તથા વીરોચી નજરે
પડતાં આંચા છે એ સ્વભાવીક છે, કારણકે મનુષ્ય
જાતીની અકકલ ટુંકા હોવાથી ધમામના કાર્યોને પામી
શકતી નહીં હોવાથી આ જુવમરેજી પરીણામ આવે છે,
પણ જેની નજર ધમામ માટેની પડી ગયેલી “શેલી”
તરફ છે તે ગુમરાહીથી બચી રહે છે.

વળી તવારીખો તપાસતાં સમજાય છે કે, હઝરત

અલી (અ.) એક 'કાલાહ' નામની સ્ત્રી સાથે કુસ્તી
 લડ્યા હતા, તે તાણે આંખ્યા પછી તેને ઇમાનદાર બના
 વી તેનું નામ 'હનીફા' રાખવામાં આંખ્યું. તે કારણ
 નહીં જોતાં ઇમામના કારણ સામે આલીમોએ શીતનો
 બરપા કર્યો, તે સંનેજો વચ્ચે ઇમામ પર આપ ખુદી
 ચલાવનારા કે ઇમામે એમ કરવું બને ઇમામે આમ ન
 કરવું તેવી હદ બાંધનારા વીશુખ થયા, ત્યારે પરવરદીગાર
 ના ફરમાનને વળગી રહેનાર 'હુલુલ અમ્ર મીન કુમ'ની
 સીધી માયના સમજવાવાળા 'તાણેદારી કરો, તમારા પર
 ઝોરડર કરનારની' પ્રમાણે હુકમને આધીન રહી મોમીન
 બની રહ્યા એટલું સ્પષ્ટ કરવા પછી ખીરાદર
 'મુન્તઝીર' ને એટલું કહેવું બસ થશે કે 'ઝુરરીયતી'
 (વંશપરમ્પરા) સનહ રાખનાર "બની હાશમી" તથા
 દરેક વખતમાં ગરીબી કે શાહીમાં અથવા સુખ કે સંક-
 ટમાં ફનીયાના દફતરોમાં નોંધવલી ઇમામત તથા તેનાં
 મુરીદોની હાજરી જોવામાં હોય તેજ ખરો ઇમામ કહે-
 વાય, બાકી 'પરદે' ચવું અથવા 'ગાયબ' રહેવું એ
 ઇમામ માટે સત્ય નથી, પણ પંથ નીભાવવા માટેની
 જોડી કઢાડેલી ખીનાઓ હોવી જોઈએ. તેવો પંથ ચલા-
 વનાર કઢાચ પોતે ઇમામનો ખોટો જોમો પહેરી જાહેરમાં
 લોકોના મન જીતવા માટે પરહેઝગારી તકકવાનો ડાળ
 બતાવે એ જરૂરનો છે. બાકી સાચી "નસ" કહી

“હતેએ” શાય નહીં, એ કુદરતના નીચમની મહત્વતા છે. એ વીગતો પર લક્ષ આપતાં ખીરાદર “મુનતઝીર”ને ભલામણ કરીએ છીએ કે, તેવથુ ઉતાવળે “સમયદના” ને સરણે જઈ આજીજ કરી ને ઇમામની ઝોળખને હસ્તીમાં લાવે નેથી કામમાં પેટેના અનુકૂળ ઝગડાઓ નો અંત આવી જતાં વખતના ઇમામના હીદાર મુખારફ કરીને સવાબે અલીમ હાંસીલ કરે.

એ. હીદારી.

પ્રકરણ ૩ જી.

શું ઇમામ ગયળ નથી ?

(મીં ઇશિનાઅશરીનો ખુલાસો.)

પ્રજા મીત્ર તાં ૪ થી ફેબ્રુઆરી ૧૯૧૯.

પ્રજામીત્ર અને પારસીના અધીપતી જોગ—

સાહેબ,—આપના તાં ૩૦ મી જાનેવારી ૧૯૧૯ ના અંકમાં ચોથા સફામાં “વોહરા ચર્ચા” ના મથાળા નીચે જે કાંઈ લખાણ આપ્યું છે તે તમામથી મારે કાંઈ મતલબ નથી, પણ એ લખાણના ચોથા પારીઆફ માં લખે છે કે ‘ઉપરાંત કેટલાક એમ કહેવા નીકળેલા છે કે ઇમામ પરદે ચલા છે, ત્યારે ખીજાઓ કહે છે કે ગયળ છે.’ એ માન્યતાઓ ઇમામની જ્ઞાનને કલંકીત બનાવે છે, ઇત્યાદી.

તો એ લખનાર સાહેબનો મતલબ કે ઇમામ ગયળ નથી અને ગયળ જાણે તે ઇમામની જ્ઞાનને કલંકીત બનાવે છે, તો અમે ‘ઈશિનાઅશરી’ બાર ઇમામને માનવાવાળા છેલ્લા બારમા ઇમામને ગયળ ચલા છે એમ માનીએ છીએ, તેથી તેટલા માટે હું ખુલાસા કરવામાં આવે છે.

તેઓ લખે છે કે પહેલા ઇમામ હ૦ અલી છે અને હ૦ અલીમાં કેવી કેવી સીકાતો હતી તે સરવે ઇસલામી એક મતે માન્ય રાખે છે અને તે સીકાતો અસંખ્ય છે, અને જેવી પહેલા ઇમામમાં શીકાતો હોય તેવીજ તે પછીના દરેક ઇમામમાં હોવી જોઈએ.

તો એ અસંખ્ય સીકાતોમાંની એક મહા બારે સીકાત કે કોઈ ખેલાડી કે જાદુગર કે ચાલાકી કે નજર ખંધી કે હુન્નર કળાવાળો કરી શકે નહીં તે એ કે મુરદાને જીવતું કરવું તે પણ છે.

તો ઇમામ ગયમ છે તે વાતની જોઓ હાંસી કરનારા, તેને ખોટી માનનારા, કોઈ એવો જાહેર ઇમામ બતાવે કે તે પહેલા ઇમામ હ૦ અલી જેવી સીકાતો ધરાવતો હોય કે, પોતે ભુખ્યા રહી ગરીબોને જમાડતો હોય, પોતે સંકટ વેડી ગરીબોને માલામાલ કરતો હોય, નાચ, ગાયન, વાગ્ન વીગેરેથી છોટા રહેતો હોય અને મુરદાને જીવતું કરતો હોય.

તો હું પોતે તથા મારી લાગવગના એક નહીં પણ હજારો જણને લઈને એવા ઇમામની તાબેદારી બદકે શુલામી કરવા અને તેમના ફરમાન મુજબ અમલ કરવા તકવાર છું અને જો એવો ઇમામ બતાવી ન શકું તો પોતાની માન્યતા મુકી આપીને અમારી

માન્યતા મુજબ હમામ ગયળ છે તે કપુલ રાખી તે જન્નતી બની જાય.

અને ઝેથી વધારે ખુલાસો મેળવવો હોય તો 'અલ્હદાદી' નામની કીતાબ ગુજરાતી ભાષાની સાથે ચારસો પેજની જે ભાવનગરમાં રાહેનજત ઝોડ્રીસમાં મફત મળતી હતી તે ખજાસ થવાથી ખીજ વખત છપાય છે તે મંગાવીને વાંચી શકાય.

મજકુર ચરચા પત્રમાં એમ પણ લખ્યું છે કે હૃદય અલીએ એક સ્ત્રી સાથે કુસ્તી કરી તે તદ્દન બનાવની ચાત છે. એ સાહેબની સામે સ્ત્રીઓ આવે તો મોઢું ફેરવી લેતા હતા અથવા માથું નીચું કરતા હતા, અને નખી સાહેબે છેલ્લી હજાર કરીને પાછા ફરતાં મદીરે ખુમ નામની જગ્યામાં તેમને સવા લાખ માણસોની હાજરીમાં હમામ ઝુકર કર્યો, અને ત્રણ દિવસ સુધી બંધવત લીધી, ત્યારે સ્ત્રીઓની બહુવત માટે હુકમ કર્યો તેથી પાણીના પ્યાલામાં હૃદય અલીએ હાથ બોળી તે પ્યાલો સ્ત્રીઓમાં મોકલી આપ્યો અને તેણીઓએ તે પ્યાલામાં હાથ બોળ્યા એટલે બહુવત ગણાણી કેમકે પરાક સ્ત્રીના હાથને પરાયા મરદે હાથ જડાડવામાં મહા ભારે ગુનાહ છે તો તેઓ પરાક સ્ત્રી સાથે કુસ્તી કરે કહેવું તે હમામની શાનને કલંક લગાડવા સમાન છે.

ધરનાઅશરી.

ઈશનાઅશરી મીં હાજી ગુલામઅલી હાજી
ઈસમાઈલ પાતે.

પ્રજા મીત્રમાં મજકુર લખાણ આવવા બાદ રાહે
નજતના અધીપતી મીં હાજી ગુલામઅલી હાજી
ઈસમાઈલ પાતાના માસીક રાહે નજતમાં જમાદીઉલ
આખર હી. સ. ૧૩૩૭ ના અંકમાં લખાણનો સંબંધો
ઉત્તરો લઈ નીચે મુજબ લખે છે—

“અમોએ મજકુર વાંધા બરેલી બાબત પ્રજા
મીત્રમાં જોઈ તેથી એ મુજબ અમોએ જવાબ લખી
છાપીને મોકલી આપ્યો તે એજ પત્રમાં તાં ૪ થીના
અંકમાં છાપેલ છે, પણ કેળવણી વીશે જે હદમે દીનની
હદીસ ચીન જેટલે છેટે જવાની સુધરેલાઓએ લાગુ
પાડી છે તેનો ખુલાસો પણ અમોએ છાપીને એજ
પત્રમાં મોકલેલ, કેમકે તેમાંજ એ બાજણ લખાણથી
આવેલું, જેને દોઢ મહીનો થયો પણ હજી એ અમારું
લખાણ છાપ્યું નથી, અને અમોએ ગયા અંકમાં
એ છાપી દીધેલ છે, તો એક તરફ લખાણ છાપે
અને તેનો જવાબ ન છાપે, એ પણ આ સુધરેલા
જમાનાની બલીહારી છે. ખરેખર, અમારે તો ફક્ત
આપણા મજહબ ઉપર થતા એઅતેરાઝના જવાબથી
કામ છે, તે અમો અમારી ફરજ અદા કરીએ છીએ,
અને તે માલીકની દરગાહમાં દોઆ કરીએ છીએ કે
સરવને નેક હીદાયત કરે. આમીન !”

પ્રકરણ ૪ થું.

ઇમામ હાજર કે ગયેબ ?

(મીં હસનઅલીના સુધારો.)

પ્રજ્ઞમીત્ર તાં ૧૦ મી ફેબ્રુઆરી ૧૯૧૯.

પ્રજ્ઞમીત્ર અને પારસીના અધીપતી જોગ—

સાહેબ,—વી. વી. લખવાનું કે તમારા તાં ૪થીના

પત્રમાં ઇમામ વીશે જે ણીના પ્રગટ થઇ છે તે સંબંધમાં
મારું નીચેનું લખાણ પ્રગટ કરવા મહેરબાની કરશો.

એ ચરચા પત્રમાં ‘ઇશનાઅશરી’ એમ જણાવે
છે કે ઇમામ ગયબ છે અને પાંદે છે, પણ એ બીના
આપણે તપાસવાની જરૂર છે. કુનાને મજહદમાં એમ
ફરમાવ્યું છે કે ‘દરેક મોમીનને કયામતને દહાડે તેના
ઇમામની સાથે બોલાવવામાં આવશે.’ જ્યારે એમ છે તો
ઇમામ હાજર દરેક જમાનામાં હોવાની શહાદત યા
સાબીતી છે.

જો ઇમામ ગયબ થાય તો મોમીન કોના ? અને
ઇમામની દરેક જમાનામાં અમયત કરવાનું ફરમાન છે,
અને જો ઇમામ એટલે દીનનો રાહતુમા જો ગયેબ થઇ

જાય તો આપણે દીનના રસ્તાથી ગુમરાહ થઈ જાઈએ,
 તેથી પણ ઇમામ દુનીયામાં હાજર હોવાની જરૂર છે.
 વળી દરેક જમાનામાં મહાન ફરકાર થયા કરે છે, તેથી
 તેવા બદલાતા સંજોગોમાં મોમને કેમ વરતવું તે બતા-
 વવાને ઇમામની જરૂર છે. હાં ઇમામ હુસેન પર જોડે
 બહુ સીતમ ગુજર્યો હતો, તોપણ એવણુ સાહેબ ગયબ
 થયા હતા નહીં ને એવણે એમ પણ ન કહ્યું હતું કે
 હું ગએબ થઈ જાઈ છું. જો ઇમામ ગએબ થઈ શકે
 તો હાં ઇમામ હુસેન આટલું દુઃખ સહન કરતેજ
 નહીં, અને ગએબ થઈ જતે, પણ એવણુ સાહેબ
 ગએબ નહીં થયા તે પણ ઇમામથી ગએબ નહીં થવાય
 એટલે હાજર હોવા જોઈએ એનો એ પુરાવો છે, છેવટે
 જો ઇમામની નીખાલસ મનથી શોધ કરવામાં આવે
 તો ઇમામ મળશે.

હસનઅલી.

પ્રકરણ ૫ મું.

શ્રી ઈમામી સુબીન.

“રાહેનનજત” ના અધીપતીને જવાબ.

પવીત્ર કુરાને શરીફનું ઉપજી વાક્ય લક્ષમાં રાખી ઇસલામીને આગળ વધવાનો કે બોલવાનો હક છે અને બોલવામાં ઉપજા હેડીંગનો મુદ્દો સચવાનો ન હોય તો સુપ રહેવું એ વધારે સારું છે,

ખુલાસો.

પ્રજા મીત્ર પેપરમાં ‘ઇસ્લામીશરી’ ના તખલ્લુસથી જે લેખ આવેલ હતો તેનો રીતસરનો સારો જવાબ તા. ૧૦-૨-૧૯ ના પ્રજા મીત્રમાં મી. હસનઅલીના નામથી આવેલ લેખી સંતોષ ન માનતાં હાજી અબામ-અલી ઇસમાઇલે ફરીથી એ લેખ પોતાના ચોપાનીયા રાહેનનજત જમાદીઉલ આખર હી. ૧૩૩૭ ના અંકમાં પોતાના ખુલ્લા નામથી એકરાર કરે છે કે તે ઇસ્લામ-અશરીના તખલ્લુસનો આવેલો લેખ અમારા તરફથી મોકલવામાં આવ્યો હતો, બારે મી. ‘હસનઅલી’ તરફથી પાછો જવાબ એજ પ્રજા મીત્ર પેપરમાં આવ્યો.

તેના હુપામણા કરવામાં આવ્યા છે, એ એક આલીમ માટે ઇચ્છવા જેમ નથી. એટલા મંગળાયરણ પછી જણાવીશકે ખીરાદર હાજી ગુલામઅલી માટે અમેને માન છે, પણ તેવજુના વીચારોને મમતા થઇ શકતા નથી, સમજકે મજકર લખાણુ ઇસલામી સંગીનતા વગરનો ભુલો છે.

પહેલાં ખીરાદર ગુલામઅલી જે હમામને જેવાની ખાહેશ રાખે છે તો તેનો જવાબ કહીશું કે હમામને દેખાડવો એ કામ દાઈનો છે. તો હાલમાં કોઈ જાણીતા હાઈને શરણે જાય.

(૧) હમામની સીદ્દાતો માટે બાઈબંધ લખનાં કહે છે કે તે એકે “મુડદાને જીવણું કરવું” તેના જવાબમાં તવારીખો તપાસતાં સમજાય છે કે હ૦ ઇસા (અ.) તથા ખુઝરોગ હ૦ શમ્સ તખરેજે મુડદાને જીવતા કરેલ. એ હીસાબે મીત્ર ઇશનાઅશરીના એ બે સાહેબો હમામ ગણાયા જેને તમામ ઇશનાઅશરીઓ કબુલ કરે નહી, ત્યારે ખીજી તરફ હ૦ હમામ હુસેન (અ.) તથા (હ૦) જેનુલ આબદીન (અ.) તથા (હ૦) મોહમદ બાકેર (અ.) તથા (હ૦) બહરે શાદેક (અ.) વીગેરે હમામોએ તવારીખો તપાસતાં મુડદાને જીવતા કરેલ નથી તો તે બાઈબંધ ઇશનાઅશરીના અઠીદા પ્રમાણે હમામ ગણાય નહી જેઓને ઇસલામીઓ હીલોજનથી હમામ તરીકે

સ્વીકારે છે. તેથી સીદ્ધ થાય છે કે એ સીદ્ધતથી ધમામને ઓળખવા નીકળવું તે બુદ્ધ થાપ ખવરાવનાર છે.

(૨) આગળ લખતાં બાધખંધ ધમામની તારીફ કરતાં લખે છે કે “પોતે ભુખ્યા રહી ગરીબોને જમાડતો હોય, પોતે સંકટ વેડી ગરીબોને માલો માલ કરતો હોય, નાચ, ગાયન, વાગ્ગ વીગેરેથી છોટા રહેતો હોય” તેના જવાબમાં એક દરવેશ એથી વધારે સીદ્ધનો ધરાવી શકે છે. તેમજ ભુતકાળમાં થઈ ગયેલ “હાતમ ખીન લાઇ” એ પોતાની જાંઘળી પરમારથ અને સમ્પ્રદાયમાં પુરી કરી ત્યારે વર્તમાનકાળમાં મહાત્મા ગાંધીની જાંઘળી પણ મનુશ્યોના બધા માટેની સમગ્રાય છે, કેમકે પોતા પાસે સંપત્તી હોવા છતાં એક સાધુપણમાં રહીને જન સમાજના બધામાં પોતાનો વખત ગાળે છે. તે વીગતો જોતાં બાધખંધ ધક્કનાચ્છરીના ખીચારો મુજબ ઉપલા જણાવેલા બે ગ્રહસ્થો તેવણના શું ઠરી શકે ? એ પ્રશ્ન છે ? તેનો જવાબ ઇલમ ધરાવનારી આલમ આપશે પણ અમે ફક્ત એટલુંજ કહીશું કે એ સીદ્ધનો ધમામને ઓળખવાની પુરણતા નથી કેમકે અગર એ સીદ્ધનો વાસ્તવીક છે તો પછી હા. ધમામ હુસેન (અ.) થી વીરૂધ્ધ કાફિરો શા માટે થયા ? કે જેને પરીણામે ઇસલામીયો વચ્ચે મહા યુધ્ધ થતા ધમામને શમશીર ઝેંચવી પડી, તે જોતાં સમગ્રાય છે કે વાસ ભારતી

માઠીમાંથી બનેલ ઇનશાનમાં એ શક્તી નથી કે ઇમામને ઇમામના કાર્યોથી કલ્પી શકે, તેથી જરૂરનો છે કે મનુષ્યે ઇમામ માટે પરવરદીગાર તરફથી પડી ગયેલી પૃથા પર લક્ષ આપીને ઓળખવાની ઉત્કંઠા રાખવી.

(૩) આગળ લખતાં બાઇબલ કહે છે કે “હું પોતે તથા મારી લાગવગના એક નહીં પણ હજારો જણને લખને એવા ઇમામની તાબેદારી બદલે ગુલામી કરવા અને તેમના ફરમાન મુજબ અમલ કરવા તક્યાર છું.” એ પ્રશ્નોથી સીધા થાય છે કે ખીરાદર હાજી ગુલામઅલીને અંધ શ્રદ્ધા નથી એ ઇસ્છવાર્જંગ હોવાથી અવશ્ય તેવણુ માટે ઇમામને ભેટવા માટેનો મારગ ઉઘાડો થશે કારણકે એ બાઇબલને ગાયબ પરની સંપુરણુ માન્યતા નથી એમ એવણુના લખાણથી જિત્રાડું પડે છે ને એ હસલામની રૂએ વાજબી અને સત્ય છે.

(૪) આગળ ચાલતાં નીચેનો ફકરો વાંચી અમેને હસવું આનંદુ ક લોકો જ્ઞાતાના મન સાથે કેવી મોનો-પોલી લઇ બેઠા છે કે “અમારી માન્યતા મુજબ ઇમામ ગયબ છે તે કપુલ રાખી ઇશનાઅશરી બની જાય” ત્યારે કુરાને શરીફમાં પરવરદીગારનું ફરમાન નીચે મુજબ છે—

આયત.

ખરેખર જેઓ ઇમાન લાવ્યા છે અંતે યહુદી અને

નશારા અને સાંઘેઈન છે, જે ખુદા અને છેલ્લા દીવસને માને અને સારા કૃત્ય કરે તો તેમને માટે તેઓના બદલો તેઓના પરવરદીગાર પાસે છે અને તેઓના પર કંઈ ખાસ્તી નથી અને દુઃખી થતો નહીં.

(સુરે બકર આ. ૧૨.)

એ પવીત્ર કલામોથી સ્પર્શ સમજી શકાય છે કે મીઠા હાજી ગુલામઅલીની મોનોપોલી ખોટી અને એકલ-વેટી છે જેથી કદીપણ ફળીસુત થશે નહીં માટે બહે તર એ છે કે આખી મખલુકાત માટે સારા વીચાર રાખીને સાર અહણુ કરો તોજી સાચા “ઇમામે મુખીન” ને મેળવી શકશો.

(૫) “અલ્હાદી” નામની ખુદ વાંચવા બાઈબંધ બલામણુ કરે છે તો મજૂર કીતાબ કાંઈ “ઇલ્હામી” નથી કે જેના પર અમો ચાલવા બંધાએલ હોઈએ, તેથી “અલ્હાદી” વાંચતી એ કાંઈ જવાબમાં દલીલ નથી પણ હંસલામી શનદ એ “ઇલ્હામી” કીતાબ પવીત્ર કુરાને શરીફ છે તેમ થી જો હવાલો આપીને ઇમામની ગાયબતા સંધ્ધ કરતે તો તમારી મહેનત સફળ થવા વીના રહેતે નહીં, પણ કરો શું કે જે બાબત ખરી નથી તેની દલીલ લાવો ક્યાંથી ? ખેર, ખુદા સાર કરશે.

(૬) બાઈબંધ ઇશનાઅશરી આગળ લખતાં જણાવે

છે કે “હ૦ અલી (અ) એક રત્ના સાથે કુસ્તી કરી તે તદ્દન બનાવટી વાત છે” તેના જવાબમાં લખતાં કહીશું કે એ એક ખુટ્ટી ખીના છે જે ઇસલામી તવારીખોમાં જગે જગે નજરે પડે છે, તે વીરુદ્ધ તમે એકલા જુદું કહેશો તો તેથી તવારીખો જુસાઈ જાય તેમ નથી અને તવારીખો ન જુસાય તો પછી તમારું લખવું ખરું છે એમ કોઈ માને તે બનવાજોમ નથી માટે બહેતર છે કે તવારીખો વીરુદ્ધ ચુપકીદી અખત્યાર કરો.

(૭) હવે અવાલ રહ્યો “બહયત”નો તે વીશે બાઇબાંધ લખે છે કે “સ્ત્રીઓની બહયત માટે હુકમ કર્યો તેથી પાણીના પ્યાલામાં હ૦ અલીએ હાથ બોળા તે પ્યાલો સ્ત્રીઓમાં ફેંકલી આપ્યો” ત્યારે પવિત્ર કુરાને શરીફમાં પરવરદીગાર ફરમાવે છે કે—

આયત.

ખરેખર જેઓ તારી સાથે “બહયત” કરે છે તેઓ માત્ર ખુદા સાથે બહયત કરે છે. ખુદાનો હાથ તેઓના હાથ ઉપર છે.

(સુરતુલ ફતહ આ. ૧૦.)

બીજા પવિત્ર કલામો “બહયત” નો સબંધ હાથ સાથે રાખે છે આરે ખુદા જણે બાઇબાંધ હાથ મુલામ-અલી ઠેાની પયરવી કરનારા ચઇ બેઠા છે જે ખુદાના

ફરમાન પર લક્ષ ન આપનાં સાધારણ પુસ્તકોના મુરીદ બની બેઠા છે.

હેવટે હું નમ્રતા પુરવક દાવત કરવાળાઓને અપીલ કરતાં કહીશ કે આ ગુચ્છણુ બરેલી બીના જે ઇસલામીઓમાં હબી થઈ છે તેને સાફ કરવા માટે ઉતાવળે “હમામ”ની ઓળખ બાહર લાવો. કારણકે તમે દાવત કરો છો ત્યારે જરૂરનું છે કે જેના તરફ જમે દાવત કરો છો તેના સાથે જરૂર તમારી પહેચાન હોવી જોઈએ અને તે વીગતે તમારી ફરજ અદા કરવામાં પછાત પડો લે તમારી નખલાઈ બતાવવા જેવું ફરે છે માટે આ બદના નેક સલામ કબુલ કરીને ગરીબ મોમીનોની હાઝ દીન પર ધરી તતકાળ હમામના હિદાયતી સુચરક કરાવો.

“અલી બન.”

પ્રકરણ ૬ હું.

મીં અલી જાનને જવાબ.

(મીં હાજી ગુલામઅલી હાજી ઈસમાઇલની
ચુપકીદી.)

રાહે નજાત કી. ૨૭ હીસ્સો ૧૦ મો.

મહેરબાન ખીરાદર અલી જાન સાહેબ. નેક દોઆના
લોહફા બાદ અરજ કે આ રાહેનજાત માસીક ખુદાના
ફઝલો કરમથી અને અહમેયએતે અતહાર અલમહેમુસ્સ-
લામના સદકાથી ૨૭ વરસથી અમો પ્રગટ કરીએ છીએ
અને અમોને યકીને કામીલ છે, અને જહહામી પાક
પાકીઝા કીતાબ જે કુરઆને શરીફ છે તેથી સંપુરણ
સાબીત છે કે ઇશનાઅશરી (બાર ઇમામને માનવાનો)
ઇસલામી મઝહબ હક છે, તેથીજ ખુદાની તાઅરીફ, તેની
માઅરેફત, તેના રસુલ તથા ઇમામોની પીછાન, ફઝાએલ,
મોઅજેઝા, ખલ્દમેદીન તથા નમાઝ, રોઝા, હજ, ઝકાત,
ખુમ્સ, સદકો, ખયરાત, પરહો, મુલાહેઝો, તહારત વીઝેરે
બાબો એજ પાક કીતાબ તથા સહીહ હદીસોથી તથા

હમદા હસીલો દાખલાથી આ માસીક તથા જુની જુદી કીતાબોમાં પ્રગટ કરીએ છીએ અને વાચી વીચારીને જેમને યકીન થાય છે તેઓ આ પાઠ પાડીઝા મઝહબ સ્વીકારે છે, અને અમલ કરનારા અમલ કરે છે.

અને જ્યારે હશનાઅશરી મઝહબ ઉપર ન જાજતા અને ખરાબ હમલા થાય ત્યારે અમે સબ્યતાથી તેનો જવાબ આપીએ છીએ. મુંબઇમાં પ્રગટ થતા પ્રજામીત્ર અને પારસી રોજાંદા પેપરમાં ઘોડા મહીના થયા વોહરા અર્થાના મથાળા નીચેની ખીનામા એ શબ્દો પણ હતા કે હમામને ગાયબ કહે તેઓ હમામની જ્ઞાનને કલંક લગાડે છે, તો અમારા મઝહબ ઉપર એવો હમલો થવાથી અમેએ તેજ પેપરમાં તથા અમારા માસીકમાં જવાબ સબ્યતાથી આપેલ, અને તે અમારા જવાબ સામે મીં હસનઅલીના નામે પ્રજા મીત્રમાં લખાણુ પ્રગટ થયું, પણ તેનો જવાબ આપવાની ઠાઠ જરૂરત ન હોવાથી અમેએ ચુપકાદી હિંમતીયાર કરી.

હાલમાં આપે મુંબઇમાં પ્રગટ થતા “હસમાઇલી સતપંથ પ્રકાશ” પુ ૩ અક ૬ હામાં એ અમારા જવાબનો જવાબ લખાણુથી છપાંચો છે, જોકે તે ધણોજ સબ્યતા અને વીવેકથી લખ્યો છે, પણ તેમાં જે હસીલો આપે પેશ કરી છે કે મુરદાન જનતું કરવાથી કે પોતા ઉપર સંકટ ઉપાડવાથી જે હમામત સાખીત થતી હોય

તો શમ્સ તખરેજે મુરદાને જીવતું કરેલ છે, અને મહાત્મા ગાંધી ભારે સંકટ ઉપાડે છે તેમને શું કેહવા ? અને હં ઇમામે હુસયન અં વીજેરે ઇમામોએ મુરદાને જીવતું કરેલ નથી તો તેમને ઇમામ કેમ જાણવા ? વીજેરે બાબનોનો જવાબ ખુલ્લો છે, કે શમ્સ તખરેજે મુરદાને જીવતું કરેલ હોય તે શરા મુજબ સાબીત નથી, અને ઇમામે હુસયન અં વીજેરે ઇમામોએ મુરદાને જીવતા કરેલ છે, છતાં તમે તેનો ઇનકાર કરો છો, અને બારમા ઇમામ ગાયબ છે તેની સાબેતી આપ કુરઆને શરીફથી માંગો છો, તો અમોએ તેની સાબેતી લંબાણ અને ખુલાસાથી “અલ્હાદી” નામની સાડા ચારસો પેજની કીતાબમાં દરજ કરેલ છે, પણ આપે એ કીતાબ વીશે એજ લંબાણમાં છપાવ્યું છે કે ‘અલ્હાદી નામની બુક વાંચવા બાઇબલ બલામણુ કરે છે, તો મજકુર કીતાબ કાઢ જવાબમાં “હલ્હામી” નથી કે જેના ઉપર અમો ચાલવા બંધાયેલ હોઇએ, તેથી ‘અલ્હાદી’ વાંચ વી એ કાંઇ જવાબમાં દલીલ નથી, પણ હસલામી સનદ એ ‘હલ્હામી’ કીતાબ પવીત્ર કુરાને શરીફ છે તેમાંથી જે હવાલો આપીને ઇમામની ગાયબતા સીધ્ધ કરતે તો તમારી મહેનત સફળ થવા વીના રહેતે નહીં.’

તો આ વીશે જાણવું કે જ્યારે આપ ઇમામ ગાયબ હોવાની સાબેતી ઇલ્હામી પાક કીતાબના હવા-

સાથી લખવા ફરમાસ કરો છો, અને એ પાક કીતાબમાં
 હોય તો તે મુજબ ચાલવા બંધાએલા પોતાને જાહેર
 કરો છો, તો અમોએ એજ ઇલ્લામી પાક કીતાબ ફર-
 આને શરીફ તથા મોઅતબર તવારીખોથીજ અલ્લાહીમાં
 મજકુર બાબત સાબીત કરી આપેલ છે, માટે આપની
 મરજી હોય તો એ કીતાબ વાંચીને વાકીફ થાઓ,
 અગર હક ભાગે તો કબુલ કરો, અગર ધ્યાનમાં ન
 આવે તો કાંઈ નહીં, બાકી અરસપરસ લખાણો કરીને
 વાદવીવાદના અખાડામાં ઉતરવા અમો ચાહતા નથી કેમકે
 એ બાબત જાહેર અને સરવેના અનુભવની છે કે જેમ
 જેમ વાદવીવાદ લંબાય તેમ તેમ અરસપરમ એક
 ખીજની લાગણી દુઃખાવાના લખાણ પ્રગટ થાય છે,
 વળી કુંસાતુસી ઊપર આવીને સબ્યતાને છાપરે મુકાય
 છે, અને પરીણામ ધણે ભાગે સાફ આવતું નથી.
 છેવટે આપે લખાણમાં જે સબ્યતા વાપરી છે, અને
 અમારા પ્રત્યે જે માન ધરાવાનું લખ્યું તે માટે આભાર
 અને એહસાન માનીને આ સાદો અને ટુંક જવાબ
 ખતમ કરીએ છીએ વસ્સલામ.

પ્રકરણ ૭ મું.

મીં અલીજન અને હાજી ગુલામઅલી
હાજી ઇસમાઇલના લખાણોમાંથી
સત્ય શોધ.

આપણે પ્રકરણ ૫ માં જોઈ ગયા કે મી. અલીજને
ફી ઇમામી મુખીનના લેખમાં મી. હાજી ગુલામઅલી
હાજી ઇસમાઇલ પાસે ઇમામ ગાયબ હોવાની માન્ય-
તાની સાબીતી પાક કરાને શરીફથી સીધી કરી આપવા
માંગણી કરેલ છે પણ તેના જવાબમાં પ્રકરણ ૬ હામાં
મીં હાજી ગુલામઅલી હાજી ઇસમાઇલ નીચે મુજબ
જણાવે છે—

“તો આ વીશે જણવું કે આપ ઇમામ ગયબ
હોવાની સાબેતી ઇલ્હામી પાક કીતાબના હવાલાથી
લખવા ફરમાશ કરો છો અને એ પાક કીતાબમાં હોય
તો તે મુજબ ચાલવા બંધાયેલા પોલાને જાહેર કરો છો,
તો અમેએ એજ ઇલ્હામી પાક કીતાબ કરાને શરીફ
તથા મોઅતખર તવારીખોથીજ અલ્હાદીમાં મજકુર
બાબત સાબીત કરી આપેલ છે, માટે આપની મરજી

હોય તો એ કીતાબ વાંચીને વાકેફ થાઓ, અગર હક લાગે તો કપ્પુલ કરો, અગર ધ્યાનમાં ન આવે તો કાંઈ નહીં, બાકી અરસપરસ લખાણો કરીને વાદવીવાદના અખાડામાં ઉતરવા અમો ચાહતા નથી, કેમકે એ બાબ ત જાહેર અને સરવેની અનુભવની છે કે, જેમ જેમ વાદવીવાદ લંબાય તેમ તેમ અરસપરસ એક બીજાની લાગણી દુઃખાવાના લખાણ પ્રગટ થાય છે. વળી હુસા-તુસી ઉપર આવીને સહ્યતાને છાપરે મુકાય છે અને પરીણામ ધણે ભાગે સાફ આવતું નથી. છેવટે આપે લખાણમાં જે સહ્યતા વાપરી છે અને અમારા પ્રત્યે જે માન ધરાવાતું લખ્યું છે તે માટે આભાર અને એહસાન માનીને આ સાદો અને દુઃક જવાબ ખતમ કરીએ છીએ વરસલામ.”

ઉપરના જવાબથી નીઃપક્ષપાત વાંચક તોલ કરશે કે મી० અલીજાને પ્રકરણ પ માં જણાવ્યા મુજબ ખુલ્લા શબ્દોમાં માંગણી કરી છે કે—

“અલ્લાહી નામની ખુક વાંચવા બાઈબંધ બલામણ કરે છે તો મજકુર કીતાબ કાંઈ જવાબમાં ‘ઇલ્લામી’ નથી, કે જેના ઉપર અમો ચાલવા બંધાએલા હોઈએ, તેથી અલ્લાહી વાંચવી એ જવાબમાં દલીલ નથી, પણ હસલામી સનદ એ ‘ઇલ્લામી’ કીતાબ પવીત્ર કુરાને શરીફ છે, તેમાંથી જે હવાલો આપીને ઇમામની

ગયખતા સીધું કરતે તો તમારી મહેનત સફળ થયા વીના રહેતે નહીં.”

ઉપર મુજબ ખુદલી માંગણી કરવા છતાં મીં હાજી ગુલામઅલી હાજી ઇસમાઇલ અદ્દહાદી વાંચવા ફરી ફરી લલામણુ કરે છે અને તેથી એમ સાબીત થાય છે કે પાઠ કુરઆને શરીફમા તેવી સાબીતીની બાબતો ન હોવી જોઈએ કે જે જવાબમાં રજુ કરે.

જો એમ ન હોય તો, થાડીઅંક સાબીતી તો જવાબમાં રહીયા દાખલ આપવી જોઈએ. એક આલીમ તરીકે અથવા એક ગાંહેર લેખક તરીકે મીં હાજી ગુલામઅલી હાજી ઇસમાઇલની ફરજ છે કે, સવાલ પુછનારને સંતોશકારક જવાબ આપવો અને તેવા બે તાસુબ જણાસુને જવાબ આપવામાં કોઈપણ જાતની એબ હોય એમ અમે માની શકતા નથી, અને તેથી સાબીત થાય છે કે, કુવામાં હોય તોજ હુવાડામાં આવે, એટલે તેવી સાબીતી જો હોય તોજ રજુ થઈ શકે ! છતાં નવું નવું જાણવાની અને તોલ કરવાની અમારી કુદરતી પ્રકૃતિને તે જજમેન્ટ અધુરું લાગ્યું અને તેથી અદ્દહાદી કીતાબ મંગાવી અમેને ચીપી ચીપી વાંચવી પડી કે, જેના ઉપર મીં હાજી ગુલામઅલી હાજી ઇસમાઇલ ફખર ધરાવે છે કે તેમાંથી તેવો કાંઈ મુદ્દો

મને ! ! આખી બુદ્ધિ વાંચતા થોડીએક તેમણે ઠાઠી બેસાડેલ ખાખતો તેમાંથી મલી આવી છે.

મુળ વાત પાક કુરાને શરીરકૃતી સાખીતી શોધ વાની હોવાથી હદીસો અને રાવીયોની બનાવટો કે અન્ય કાલજી કીતાબોના પુરાવા તરફ સહેજ પછી લક્ષ આપવાની જરૂર જણાઈ નથી, કારણુજે દરેક ધરમમાં તેથી બધી વધારે સાખીતીઓવાળા મનુષ્યના હાથે લખાયેલ મન ધડીત પુરાવાથી પોતાના ધરમને સાબેત કરવાવાળા પુસ્તકો મળી આવે છે અને તેથી તેવી બીન ઇલ્લામો કીતાબો ઉપર આધાર રાખનાર વરગ રોશની વીનાની બતીના ખાલી ખોખા સાથે અજ્ઞાનતાના અંધ કારમાં ગોથા ખાય છે. હાંસલામીઓનો દરેકે દરેક પ્રીરકો એવી બીન ઇલ્લામી કીતાબો કે મનુષ્ય ધડીત અન્ય પુરાવા અને સાખીતી ધરાવે છે કે જે વીના કોઈપણ પ્રીરકો ટકી શકે નહીં અને તેથી તેવી બીન જરૂરી બાબતો તરફ લક્ષ આપવાની સહેજ પછી જરૂર જણાતી નથી.

હાંસલ કલામ ! નીચેની કુરાને શરીરકૃતી આપતોને પોતાની સાખીતી તરીકે મીઠા હાથ ગુલામ-અલી હાથ હસિમાઈલિ 'અલ્હાદી' કીતાબમાં ગુજારે છે, જે વાંચી મનન કરી તલ્લાસ કરતાં નીચે મુજબ સાર અમેને મલ્યો છે, જે વાંચક વરગ સમક્ષ

રજી કરીએ છીએ જેથી નીપક્ષપાત વાંચક હક અને ખાતીલ સમજી શકશે.

અટલાદી કીતાબમાંથી ઉતારો.

“અને સુરએ માએદાની ૧૩ મી આયતમાં ફરમાવે છે, વખઅસ્ના મિન હો મુસનય અશર નકીબા, એટલે અમેએ ખની ઇસરાઇલમાં ખાર નોકબા સરદાર મુકરર કર્યા અને ખીજી જગાએ ફરમાવ્યું છે, વકત અનાહો મુસનતય અશરત અસ્ખાતન ઓમમા, એટલે અમેએ તેઓમાંથી ખાર અસખાત (પૌત્ર) થી સમુહ મુકરર કર્યા તેમજ તેણે ફરમાવ્યું છે, વસ્સમાએ ઝાતિલ ખોરજે, એટલે આસમાનમાં ખાર ખુરજ (મૃદ) છે.

ખુદાએતઅલાએ સુરએ તવખાની ૩૬ મી આયતમાં ફરમાવ્યું છે કે “ઈન્ન ઈદ્ તશ્શોહુરે ઇન્દલ્લા ઇસ્નાઅશર શહરા, ફી કિતાબિહલાહે, યવમ ખલકસ્સમાવાતે વદઅઝ્, મિનહા અર્ખઅતુમ હોરોમ, ઝાલેકદીનુલ કય્થીમ.” એટલે અલલાહે મહીના ખાર મુકરર કર્યા છે અને તે અલલાહની કીતાબ એટલે લખહે મહફુઝમાં આસમાન-જમીન પયદા કરી ત્યારથીજ દરજ કરેલ છે, અને એ ખારમાં ચાર હુરમતવાળા છે.

જાહેરી શખ્દી અરથ તો એ મુજબ છે, પણ

તેની તાવીલ તદ્દસીરે ખુદાન વીં માં એમ છે કે એ શેહર (મહીના)થી મુરાદ હમામ છે, કે ખુદા ફરમાવે છે કે આસમાન-જમીન પયદા કર્યા ત્યારથીજ લવહે મહકુઝમાં લખાએલ છે કે હમામ ખાર છે અને તેમા ચાર હુરમતવાળા છે અને એજ ખારથીજ 'દીન' કાયમ છે. ચાર હુરમતવાળા છે તેથી મતલબ કે ખુદાએ પંજે તને પાક માટે પાંચ નામ પોતેજ મુકરર કરેલ છે, તેમાથી ચાર નામ પોતાના એ નામમાંથી કાઢ્યા કે જે ગુણ દરશક છે, એટલે ખાસ નહી, પણ સીદત (ગુણ) છે."

(અદહાદી પા ૪૭-૪૮-૪૯.)

અમારો ખુલાસો.

ખાર હમામની સાબીતી માટે અદહાદી કીતાબ કે જે ૪૧૪ પાનાની છે, તેમાં ફક્ત બીપરની લીટી-એજ કતાંએ આપેલી છે અને તે પણ મારી તોડીને અરથના અનરથ કરી ધુસાડી છે, છતાં ઇનસાફ હાખલ આપણે તેનું મનન અને શોધ કરવી ઘટે છે.

મીં હાજી ગુલામઅલી હાજી ઇસમાઈલ અદહાદી કીતાબમાં સુરે મઝ્યાહની ૧૩ મી આયત જણાવે છે પણ તે તેં સુરાની ૧૩ મી નહી પણ ૧૨ મી આયત છે એ ધ્યાન ખેંચવાની રજા લેતાં ૧૨ મી આયતના ફકરાનો સદાબરો બીતારો ત્રીસર મીં

ધસ્કાનીએ કરેલા કુરાને શરીફના તરજુમામાંથી નીચે
આપીએ છીએ,

મીં ધસ્કાનીના કુરાને શરીફના
તરજુમામાંથી.

“અને ખરેખર ખુદાએ અસરાહલના દીકરાઓ
પાસંથી કરાર લીધો અને અમે તેઓમાંથી બાર સરદારો
બનાવ્યા અને ખુદાએ કહ્યું કે ખરેખર હું તમારી સાથે
હું. જે તમે નમાઝ પઢો અને ઝકાત આપો અને
મારા પેગમ્બરોની પર ઇમાન લાવો અને તેમને માન
આપો. અને ખુદાને નીખાલસપણે ખીરો તે હું તમારા
અપરાધ માફ કરીશ અને તમને બેહેસ્તની વાડીઓમાં
હાખલ કરીશ, જેની નીચે નદીઓ વહે છે, પણ આ
પછી તમારામાં જે કોઈ કાફર થાય તેણે ખરેખર સીધો
રસ્તો ખોલે છે.”

(કુરાને શરીફ સુરે માઅદા આ. ૧૨.)

બાર સરદારો માટે પ્રોફેસર મીં ધસ્કાનીનું
દીપણ.

એસરાહલના વંશજોએ મેસ્દ દેશ જીત્યા પછી
ખુદાએ તેમને શામ કે જેમાં તે વખત અમાલિકા જાતના
રાક્ષસો વસતા હતા તે આપવાનું વચન આપીને ત્યાં
જવાનો હોકમ કર્યો. એમ કહેવામાં આવ્યું છે કે તે

રાક્ષસો ૮૦૦ થી ૩૩૦૦ વાર ઉંચા હતા. તેઓની વાડી
 ઓમાં ઓવી મોડી દ્રાક્ષો હતી કે તેનો એક જુમળો
 પાંચ માણસોથી ઉચકાય અને દાડેમના અરધા છોતરા
 માં પાંચ માણસો સમાઈ શકે, તેથી ૬૦ મુસાએ
 ખુદાના ફરમાનથી ચઢાઈ કરવા માટે જની એસરાઇલની
 બાર કોમમાંથી બાર સરદારો નીમ્યા. જ્યારે તેઓ તે
 દેશની સરહદ પર આંચ્યા ત્યારે ૬૦ મુસાએ પેલા બાર
 સરદારોને તે દેશની હાલત વીશે ખબર કાઢવા મોકલ્યા,
 પણ તેઓને રસ્તામાં ઉજ-એન-ઉતુક મળ્યો, જે
 ૩૩૦૦ વાર ઉંચો હતો, તેણે તેમને પોતાની અંગરખા
 ની ચાળમાં લઈ લીધા પછી તે પોતાની મા પાસે તેમને
 લઈ ગયો અને પગ તળે છુંદીને તેમને મારી નાખવાની
 તેણે તેણીની પાસે રજા માંગી, પણ માએ તેઓને છોડી
 મૂક્યા એમ ધારીને કે તેઓ આ ખબર લેમના લશ્કરને
 આપશે અને તેથી તેઓ નાશી જશે. આ સરદારો પાછા
 આંચ્યા પણ પોતાના ટોળાઓ નાહીંમત થઈ જશે એમ
 ધારીને તેઓએ આ વાત તેમને જાહેર નહી કરવાનો
 ઠરાવ કર્યો તેમ છતાં તેઓએ ૬૦ મુસા અને હાઈનને
 બધી વાત કહી, છાવણીમાં પહોંચ્યા પછી દશ જણાયે
 જાહેર રીતે પોતે જે જોયું હતું તે કહ્યું અને જે
 જણા મુપ રહ્યા. આથી એસરાઇલના છોકરાઓ ગભ-
 રાયા અને યોદ્યા કે આવા માણસોની સામે આપણે

કેમ લડી શકીએ ? આ ફકરાનો સંબંધ આની સાથે છે.

*

*

*

સુરતુત તઉઆ આયત ૩૬ મી.

“ખરેખર મહીનાની સંખ્યા ખુદ પાસે તેની લખેલી કીતાબમાં તે દીવસથીજ આર છે કે જે દીવસે તેણે આકાશો અને પૃથ્વી પેદા કરી છે. તેમાંના ચાર હરામ છે. આ સત્ય ધરમ છે માટે તે મહીનામાં તમે પેતાની ઉપર ઝેલમ કરો નહીં અને તમે સબળા મોશરેફા સામે લડો જેવી રીતે કે તેઓ સબળા તમારી સામે લડે છે અને જાણો કે ખરેખર ખુદા પરહીઝગારો સાથે છે.”

(કુરાને શરીફ સુરતુત તઉઆ આ. ૩૬,)

ચાર હરોમ માસ ઉપર પ્રોફેસર મી૦

ઇસ્ફહાનીનું દીપણ.

“આ ઠેકાણે ખુદા મુસલમાની કાયદા જેવા કે રૂઝા રાખવા, હજ કરવી, ઝકાત આપવી વીગેરેનો વખત જાળવવાનું ચંદ્રના દેખાવની ગણતરી ઉપર મુકરર કરે છે, પણ અરબ લોકોની પેટે સુરયની ગતીની ગણતરી ઉપર નહીં, કે જેઓ યહુદી અને ખ્રીસ્તી પાસે થી પોતાના ચંદ્ર વરસને સુરય વરસમાં ઉત્તારી દેવા માટે ત્રીજે ત્રીજે વરસે એક અઘીઝ માસ નાખવાનું

શીખ્યા હતા અને તેથી હજ અને રાના વખતમાં ફેરફાર થતો હતો.”

ઉપરની આયતો ઉપરથી નીકળતો સાર.

હવે કીતાબ અલ્હાદીના કર્તાની લીધેલ કુરાને શરીફની મજકુર સાબીતીઓ ઉપરથી શું સાર નીકળે છે તે તપાસીએ—

૧. સુરએ માઅદા આયત ૧૨ નો અરથ જેવાં તથા દીપણુ તપાસતાં આપણને સાફ જણાય છે કે બાર ઇમામ હોવાનું તેમાંથી કોઇપણ સીતે સાબીત થઇ શકતું નથી. ઇમામનો સવાલજ તે જગોએ નથી, હશરાઇલ લોકોની વાતમાં બાર ઇમામની વાતનો મુદ્દો કેમ સમાય ? અને તેથી તે કોઇપણ શખ્સની અકલમાં બડ બેસે તેમ નથી અને તેથી ખરા પુરાવાની ગેરહાજરીમાં આવા ફાકટ ફાંફાં મારી બાર શખ્દ ઉપરથી પોતાના મુદ્દા માટે સાબીતી લાવી બોળાઓને અને અજ્ઞાનોને ભરમાવાનો આ રસ્તો અલ્હાદી કીતાબના કરતા જેવા આલીમને ખીલકુલ લાયક ન ગણાય !

૨. તેજ મુજબ આગળ આવેલ આયતોના કુંક કુકડાને બાર શખ્દ ઉપરથી પોતાના મુદ્દા માટે ઠોકી બેસાડેલ છે. બાર ખુરજ કે બાર અરબાત ઉપરથી

હમામની ખારની ગણતરી કરવી તે અદહાદી કીતાબના કરતાની ખરા મુદા હોવાની નમળામજા બતાવે છે અને તેવા મન ધડીત મુદા કોઇપણ અકકલમંદ માણસના મગજમાં કદીપણ ઉતરી શકે તેમ નથી.

૩. સુરતુત તઉબા આયત ૩૬ માં તે અદહાદી કીતાબના કરતાએ મુદા મુડીની, ગેરહાજરીમાં અરથનો હિલ્લો અરથ કરી પોતાનો કકો ખરો કરવાની વેલરથુમાં તદ્દન કાચુંજ કાપી નાખ્યું છે. મીં હાજી ગુલામઅલી તાલીફ અરથ તરીકે બાર માસને બાર હમામની ઉપમા આપી ચારને હુરમતવાળા બણાવે છે એટલે કે બાર હમામના નામોમાં ચાર નામો હુરમત વાળા છે. મીં હાજી ગુલામઅલી એક આલીમ તરીકે સંપુરણ રીતે ગણ્યતા હોવા ન્નેઇએ કે તેઓ તેઓના મુદાઓનો પાયો તદ્દન રેતી ઉપર બાંધે છે, પણ જ્યાં ગાઠેજ ન હોય તો લાવેજ ક્યાંથી ? અને તેથીજ હુરોમનો અરથ જેમ પ્રાં મીં હસ્કાનીએ પ્રગટ કરેલ કુરાનની તફસીરમાં અરથમાં હુરામજ કરેલ છે, તેને મુદા સાફ લેવા માટે તેમણે અરથ બદલી હુરમતવાળા ટોકી બેસાડેલ છે.

મજકુર આયતના પ્રાં મીં હસ્કાનીએ કરેલા અરથ પ્રમાણે હુરોમનો અરથ હુરામ લેતાં મીં હાજી

ગુલામઅલીના વીચાર મુજબ બાર માસને બાર ઇમામ લરીકે ગણીએ તો, તે ચાર ઇમામમાં કયા ચાર હુરામ ઇમામ છે, તે જતાવતા મીં હાજી ગુલામ અલી હાજી ઇસમાઈલ તકલીફ લઈ પોતે જે કાચું કાપી નાખ્યું છે, તેમાં કાંઈ સુધારો કરશે તો ઉપકાર થશે.

૪. મીં હાજી ગુલામઅલી હાજી ઇસમાઈલના કાબેલા અરથ મુજબ જે ઇમામની સંખ્યા બારની ગણીએ તે કદી સત્ય એટલા માટે નથી કે પાક કુરાને શરીફમાં હં શોયઅમ્મ નખી તથા હં સાલેહ નખી માટે ફરમાવેલ છે કે—

“ઇન્નહો માલ્લએ ઇમામી મોખ્તીન.”

એટલે—એ બંને ઇમામે મોખ્તીન છે.

જેનો ઉતારો મીં હાજી ગુલામઅલી હાજી ઇસમાઈલે અલ્હાલી કીતાબમાં પાં ૨૭ માં લીધેલ છે, તેમજ હં ઇબ્રાહીમ માટે પણ પાક કુરાને શરીફમાં ફરમાવેલ છે કે—

“ઇન્ની જએલક લીન્નાસે ઇમામન.”

એટલે કે—“ખરેખર મેં તને લોકો માટે ઇમામ બનાવેલ છે.”

જેનો ઉતારો પણ અલ્હાદી બુકમાં તેના કરતાં પાના ૮ માં લીધેલ છે, તો હવે એ મુજબ લંબાણ

તપાસ કરતાં ઇમામની સંખ્યા વધતીજ નય છે તો પછી તે વધતી જતી સંખ્યા ખોટી ગણવી કે મી. હાજી ગુલામઅલી હાજી ઇસમાઇલના કરેલા અરથ મુજબ ખારની મુકરર સંખ્યા દર્શાવતી આવતો ખોટી ગણવી?

દુકંમાં બાર ઇમામ હોવાનું પાક કુરાને શરીફમાં કોઇ ઠેકાણે લખેલું નથી એમ ઉપરની બાબનો તપાસતાં સાબીત થાય છે અને હજી પણ ઉપરની બાબનો સીવાય હોય તો તેઓ દરશાવે એમ અમે માંગણી કરીએ છીએ. કુરાને શરીફ જેવી ઇલ્હામી કીતાબ-માંની આવતોના ખોટી રીતે અરથના અનરથ કરી કે મારી ઠોકી અરથ કરવા મીં હાજી ગુલામઅલી હાજી ઇસમાઇલ જેવા આલીમ માટે કેટલું નીચું જોવડાવનારું ગણી શકાય તેનો વાંચક વરગે તોલ કરવો.

ઇમામ ગયબ હોવાનો મીં હાજી ગુલામઅલી હાજી ઇસમાઇલનો મુદ્દો.

હવે ઇમામ ગયબ હોવાનો અલ્હાદી કીતાબના કરતા પાક કુરાને શરીફનો કયો મુદ્દો ધરાવે છે કે જે ઉપરથી મીં અલીમનને અલ્હાદી કીતાબ વાંચવાનું જણાવે છે, તે તપાસતાં નીચેની આવત આખી બુક-માંથી મલી આવે છે.

અટલાદી કીતાબમાંથી.

“તે વીરો કુરાને શરીફમાં પહેલા સીપારાની પહેલી આયતમાં ખુદા ફરમાવે છે—

ખિસમિલ્લા હીર રહમાનીર રહીમ,
અલીફ, લામ, મીમ, ઝાલીફલ કીતાબુ,
સારયબા ફીહી હુકન લિલ મુત્તકીન,
અલ્લહીના, યુઅમીનુના ખિસમયબી.

એટલે—આએ કીતાબ છે કે જેમાં જરાપણ શક નથી અને તે એ પરહેઝગારોને હીદાયત કરનાર છે કે જેઓ ગયબ ઉપર હિમાન લાવે છે.

(અટલાદી પા. ૧૫૦.)

ઉપરની આયત માટે ત્રીં ઇસ્કહાનીએ
કરેલ ખુલાસો.

ઉપરની આયતમાં ગયબ ઉપર હિમાન લાવવાનો અરથ પુસ્તક કરતા હિમામના ગયબ હોવા માટે કરે છે, જ્યારે તેજ આયતનો તરજુમો ત્રીં મીં ઇસ્કહાની નીચે મુજબ ખુલાસાવાર કરે છે.

“કુપાળુ (અને) હયાળુ ખુદાના નામથી શરૂ કરું. અ. લ. મ. (૧) આ તે કીતાબ (કોરઆન) છે કે જેમાં કંઈ શક નથી. તે પરહેઝગારોને રસ્તો દેખાડનાર

છે. (૨) કે જેઓ (ધરમની) અદ્રશ્ય* જાણતોમાં
ધમાન લાવે છે.

*ગયળ અદ્રશ્યના દીપણમાં મીઠા ઇસ્ફાની લખે છે કે,
ગયળનો અરથ અદ્રશ્ય થાય છે, જેમકે ખુદા,
ફરેસ્તાઓ, ક્યામતનો દીવસ, બહેસ્ત, દુઝખ વગેરે કે
જે જેવામાં આવતાં નથી. તેથી આ વાક્યનો અરથ
એ કે ખરા મોમનો તેઓજ છે કે જેઓ તેમાં ધમાન
લાવે છે.

અમારો ખુલાસો,

મીઠા ઇસ્ફાનીએ કરેલ દીપણના ખુલાસા ઉપ-
રથી સાફ જણાય છે કે ગયળ શબ્દ ધમામત માટે
વપરાયેલો નથી. કદાચ બડીલર મીઠા હાજી અસામ-
અલી હાજી ઇસમાઇલના કહેવા મુજબ કબુલ
કરી લઈએ તો, જ્યારે આ આયત નાઝીલ થઈ તે
જમાનાના લોકો ધમામ ગયળ ન માનતા હોય તો તે
મોમીનો નથી, તેથી તે વખતના બહેર ધમામ હો-
મજીલા મુરતઝાઅલી મીગેરે ધમામો નજ ગણાય
અને તેઓ ઉપર ધમાન લાવનાર (કારણકે તેઓ
ગયળ નહીં હતા) મોમીનો નહીં હતા ! આ ઉપરથી
સાબીત થાય છે કે મજહૂર આયતહદી પણ ધમામતની
ગાવળતા સાબીત કરતી નથી.

અટલાદી કીતાબના કર્તાએ એ કીતાબ પાના ૪૧૪ માં લખી છે જેમાં બાર ઇમામ અને ગયબ ઇમામત વીશે ઉપરનીજ આવેલો આખી ખુદમાં રજુ કરી છે, જે બીલકુલ મનઘડીત અને તાણી તોડી ઠોકી બેસાડેલ છે એમ ઉપર મુજબ સાબીત થઈ ચુકે છે. એજ કીતાબમાં લખેલું છે કે—

“પાક કુરાને સરીફમાં ખુદાવંદતઆલાએ કેટલેક ટેકાણે ફરમાવેલ છે કે—

“વલા રતબીન વજાયાએસિન હલ્લા ફી કીતાબીમ આબીન.”

એટલે કે—ફરેક ઝીજ લીલી હોય કે સુકી, મતલબ કે તમામ બાબત જાહેર કીતાબ (કુરઆન) માં છે. |

(અટલાદી પા. ૨૬-૩૦)

કોઈપણ એવી લીલી કે સુકી ઝીજ નથી કે જે આ પાક કીતાબ (કુરઆન) માં ન જવાવવામાં આવી હોય, ત્યારે ઇમામત જેવી બાબત કુરાને સરીફમાં ન હોય એ કદી બનવા યોગ્ય નથી. શ્રી. હાજી ગુલામ-અલી હાજી ઇસમાઇલ કુરાને સરીફની આવતોનો જાહેરી અરથ નહીં બેતાં તાવીલ અરથ બેવાલું જણાવે છે કે જે તેમનો કરેલો અરથ કોઈપણ કોઈપણ અકલમંદ માણસની અકલમાં ફરે એથ નથી કરતાં

લેજો પોલાનો કરેલો અરથ તાવીલ અરથ સત્યજ છે
એમ કહી કહી નહીંજ શકે કારણકે—

મુરજો આલે હમરાનની ૭ મી આયતમાં ફરમા
વેલ છે કે—

“વમા યઅલમો તાઅલીલકુ હલદલાહો
વરાસેખુન ફીદહદિમે.”

એટલે—તેના ગુહ્ય બેદવાળા કલામની તાવીલ કોઈ
જાણતુ નથી પણ અદલાહ તથા એ ખુઝરગો કે જેઓ
ઇલમમાં સંપૂરણ પ્રવીણ અને કામીલ છે.

(અદલાહી પા. ૫૩.)

તે ખુઝરગો નબી અથવા હમામો છે, તો હાજર
હમામ વગર ફરાને શરીફની આયતોની તાવીલ સમ-
જવાને કોઈની તાકત નથી, એમ ઉપરની આયતથી
સાબીત થાય છે અને તેથી મી. દાજી ગુલામઅલી
હાજી હસમાઇલ પોતે કરેલ અરથ ખરો છે એમ
કહીપણુ કહી શકશે નહીં ત્યારે મનપડત અરથો કર-
વામાં તેમના જેવા આલીમ માટે કેટલું જોખમભર્યું
છે, તે જણાવવા અમે તે આયતનો ઉપસો તથા નીચ-
લો ભાગ સંપૂરણ અગ્ય સાથે નીચે આપીએ છીએ.

“ખુદા તેજ છે કે જેણે તારી ઉપર ફરાન મોક-
લ્યું છે કે જેમાં કેટલીક આયાત મોહકમ (સ્પર્શ)

છે. તે આયાત તે કીતાબની માતા (મુળ) છે, અને ખીજી કેટલીક મોતશાબેહાત (બહુ અરથી) છે, પણ જેઓના અંતઃકરણમાં અવળાઈ છે, તેઓ (તે કીતાબમાં) જે મોતશાબેહ છે તે પ્રમાણે ચાલે છે, તે ફત્ના (કાફરપણા) ની ઇચ્છા અને પોતાની ઇચ્છા પ્રમાણે અરથ કરવાના હેતુથી છે, પણ તેના અરથ ખુદા સીવાય ખીજો કોઈ જાણતો નથી.”

(સુરે આલે ઈમરાન આયત ૭ મી.)

હવેની આયત સાફ સુચવે છે કે “જેઓનાં અંતઃકરણમાં અવળાઈ છે અને જેઓને ફત્ના (કાફરપણું) કરવાની ઇચ્છા છે તેઓજ મોતશાબેહાત (બહુ અરથી) આપતો પ્રમાણે ચાલે છે અને પોતાની મરજી મુજબ અરથ કરે છે.”

ત્યારે મી. હાજી ગુલામઅલી હાજી ઈસમાઈલ પોતાની વાતને ટેકા આપવા સ્પષ્ટ આયતોની ગેરહાજરીમાં મોતશાબેહાત (બહુ અરથી) આપતો પ્રમાણે ચાલી પોતાના મનઘડીત અરથ મારી ઠોકી કરી બેસાડે છે તેને માટે શું ધારણું ? તે બાંચક વરગે વીચાર કરી લેવો,

કુંકમાં મી. અલીજાનની માંગણીનો જવાબ આપવાની અશક્તીને લીધે ‘અમો વાદમાં હિતરવા નથી માંગતા’ કહેવું એ, અને અદ્દહાદી કીતાબમાં જણાવે

વેલ તેઓના મુદાની આયતોની અમેએ કરેલ યોજવટ બાદ મીં હાજી ગુલામઅલી પાસે બાર ઈમામની માન્યતા અને ગયબની માન્યતાના મુદા પાક કુરાને શરીફથી નથી એમ સાફ સાફ સાબીત થાય છે.

મીં અલી જાને કુરાને શરીફથી સાબીતી માંગેલી હોવાથી હદીસો માટે કાંઈ બોલવાનું રહેતું નથી અને તે બાબતમાં મીં હાજી ગુલામઅલી હાજી ઈસમાઇલ કબુલ કરે છે કે હદીસોનું ઠેકાણું નથી, જેમકે તેઓ તેજ કીતાબમાં પાને ૨૨૮ લીટી ૮ થી ૧૧ માં લખે છે કે “અને એ સાબીત કરવાની જરૂરત નથી કેમકે રીવાયત કરનારાઓ અને રીવાયતો તથા હદીસોમાં થએલા ફેરફાર અને સુધારા બધારાનો જે હાલ છે તે મશહૂર છે.”

એ ઉપરથી રાવીયોની રીવાયતો અને કુરાને શરીફની આયતો સાથે નહીં સબંધ રાખતી હદીસો ઉપર ઈમામત જેવી બાબતનો મદાર બાંધવો એ ફક્ત રેતી બીપર હવેલી ચણવા બરાબર છે.

પ્રકરણ ૮ મું.

ધમામે મુખીન.

જ્યારે ધમામની ગયળની માન્યતાની રૂપરૂ આયતો પાક કુરાને શરીરમાં નથી તો, જાહેર ધમામ માટે બેવી આયત છે કે કેમ ? તે સોધવાનું સાધારણ રીતે મન થાય છે અને તેથી બેવી નીચેની આયત તેના પાકા પુરાવા હાખમ મસહુર છે અને જે અલ્લાહી પુસ્તકના કરતાં તેજ કોતાબમાં પાને ૨૬ માં હાખમ કરેલ છે.

“વ કુલ્લ રાયહન અહસયનાહો ફી ધમામી મોખીન.”

રાખદારથ.

વ - અને અહસયનાહો - અમેએ રાખી છે,
કુલ્લ - સખળી ફી - માં, અંદર, પાસે.
સયહન - ચીજો. ધમામો - ધમામ.

મોખીન - જાહેર.

એટલે કે—દરેક ચીજ (હલમ વગેરે) નો અહો વાલ જાહેર ધમામ પાસે છે.

મોખીન શબ્દ ગયબથી બહાર છે, વળી ઇમામે મોખીન (નહેર હમામ) સાફ સાફ બતાવી આપે છે કે હમામ કદી ગયબ હોયજ નહીં અને ગયબ હમામ હોય તેની પાસે તમામ ચીજ ઇદમ વીગેરેના અહેવાલ નથી.

કેટલાએક બોલે છે આ જગ્યાએ ઇમામનો અરથ કુરઆન કે લવહે મહફુઝ કરે છે પણ તે માટે મી. હાજી ગુલામઅલી પોતેજ ખુલાસો કરતાં કહે છે કે—

“અને જેઓ આ જગ્યાએ ઇમામે મોખીનનો અરથ ‘લવહે મહફુઝ’ નીરમાણુ થયેલ ચીજો લખેલી તખ્તીનો ઇનકાર કરે છે અને કહે છે કે તમામ ચીજો તેમાં લખાયેલી છે તો, લવહે મહફુઝ માટે હમામ શબ્દ કુરઆનમાં કેાઈ જગ્યાએ આવેલ નથી અને તે બંધ-બેરતો પણ નથી અને પવગમ્મર તથા હમામ માટે એ શબ્દ ખુદાએ કુરાનમાં ૬૦ શીઅયબ નબી તથા ૬૦ સાલેહ નબી માટે વાપરેલ છે જેમકે ફરમાવેલ છે કે “ઈન હોમા લયે હમામી મોખીન” એટલે એ બંને હમામે મોખીન છે.”

(અલ્લાહી પા. ૨૭)

ફરતો ફરતો એટલું કહીને ફરાવવાને બચ છે કે

ખુદાવંદતઆલાએ જે જગોએ ઇમામ શબ્દની જરૂર પડી
ત્યાં ઇમામ એણે એાખું ફરમાવ્યું છે અને તે માટે
આજે શબ્દ વાપરેલ નથી ત્યારે નકીબા કે
અરબતન, યોરૂજ વગેરે શબ્દો ઇમામની જગોએ
ઠાકી બેસાડવામાં કેટલું જોખમ સમાવ્યું છે તે સુરે
આલે ઇમરાન આપત ૭ મી વાંચવાથી જણાશે.

જાહેર ઇમામની જરૂરત.

જાહેર ઇમામની પીછાણી કેટલી જરૂર છે તે
નીચેની આપતો, હદીસો અને દાખલાથી જણાશે કે જે
મીં હાજી ગુલામઅલી હાજી ઇસમાઇલે તેજ
હીતાબમાં રજૂ કરેલ છે.

“ઈકમાલુહીનમાં લખ્યું છે કે અખાન ખીન
તગલખે હજરતે ઇમામ અખી અખદીફલાહ અ. ને
પુછ્યું કે ‘જો કોઈ માણસ સરવે અહમ્મએ અતહારતે
તફ્ફીલવાર પીછાણે પરંતુ પોતાના ઝમાનાના ઇમામને
ન ઓળખે તો શું તે મોઅમીન છે?’ ફરમાવ્યું ‘નહી’
પુછ્યું કે ‘શું તે મુસલમાન છે?’ ફરમાવ્યું ‘હા’ ”

(અલ્હાદી પા. ૪—૫)

“ઈન્ની તારેકુન ફિકોમુરસકલઈન આહ
દોહોમાં અદખરો મેનદગ્યાખર, કીતાબુદલાહે
વધરતી, ઈન્તમરસકતુમ બેહેમા, લન્તઝિદલુ-
ખઅદી, ફઈન્નાહોમા ‘લંચ્ય ફતરેકા અલદહુઝ.’

એનો ખુશાસો એ કે—“હું તમારામાં મારી પાછળ
એવા માનવંતી જલ્લીલુલકદર, અઝીમુરશાન ખુશુરગ
અને ભારે બે ચીજ મુઝી જઈ છે છું કે તે એકબીજીથી
વધારે મરતમો ધરાવે છે, કે તેમાંની એક તો અજ્ઞાતની
કીતાબ (કુરઆને શરીફ) છે અને બીજી મારી ‘અદલે
અયત’ છે અગર તમો એ બંનેને વળગી રહેશો અને
તેઓની તાબેદારી કરશો તો મારી પાછળ તમો હરગીઝ
ગુમરાહ થશો નહીં અને એ બંને ચીજ આપસથી જુદી
નહીં થાય એટલે સુધી કે કયામતમાં ‘કહેવસરા’
હોઊઝ સુધી સાથેજ આવશે.”

(અલહાદી પાઠ ૪૪.)

*

*

*

“સુરએ નેશાની પદ મી આયતમાં ખુદાએતઆ-
લાએ કુરાનેશરીફમાં ફરમાવ્યું છે કે—

યા અયયો હુદલઝીના આમનુ અતી હિદનાહુ
અતી હિર રસુલ વ ઓલીલ અમરે મીનકુમ.

એટલે—અય ઈમાનવાળાઓ તાબેદારી કરો અલહા-

હની અને તાબેદારી કરો. રસુલની અને ઓલીલ અમ્મ
એટલે હુકમવાળાઓની.

(અલ્હાદી પા. ૪૬.)

*

*

*

“સુરએ આજ્ઞા ઇમરાનની નવમી આયતમા ફર-
માવે છે કે—

વ મા યઅલમો તાઅવીલહુ ઇલિલ્લાહી
વરસેખુન ફિલ્લિમ.

એટલે—તેના ગુલ્લ ભેદવાળા કલામની તાવીલ કોઈ
જાણતું નથી પણ અલ્લાહ તયા એ ખુરુજો કે જેઓ
ઇલમમા સપુરણ પ્રવીણ અને કામીલ છે.”

(અલ્હાદી પા. ૫૩)

*

*

*

ખુદાએ ફરમાવ્યું છે કે—

વઅપાતુલ્ખોયુત મીન્અખવા બેહુ.

એટલે—ધરોમાં તેના દરવાજાઓમાંથી આવો.

ખુદાસો એ કે જેમ જ્યાંસુધી દરવાજાઓમાંથી દાખલ
ન થાય ત્યાંસુધી ગામ કે ધરમાં દાખલ થવાતું નથી.”

(અલ્હાદી પા. ૫૪.)

તે દરવાજા હાજર અને જાહેર ઇમામ છે અને
તેજ ઇલમના દરવાજા છે, જેમકે ૬૦ મહુમદ
સુરતફા (સ૦) એ ફરમાવ્યું કે—

અના મદીન તુલ ઇદિમ વ અલીયુન ખાખોહા,
ફ મન અરાદલઇદમ ફટ્યા અતીદખાખ.

એટલે-હું એલમનું શહેર છું અને અલી તે શહેરનો દરવાજો છે, તો જે કોઇ ઇદમ મેળવવાનો દરાદો કરે તેને જોઈએ કે શહેરના દરવાજામાંથી આવે.

તેથી જ્યાં સુધી દરવાજામાંથી દાખલ થયા વગર શહેરમાં દાખલ થઈ શકાતું નથી તેમ હાજર અને જાહેર ઈમામની પહેછાણુ વગર ઇદમ હાંસલ થઈ શકતું નથી અને જેમ દરવાજામાંથી નહીં દાખલ થનાર ચોર કે બહારવટીયો ગણાય છે તેમ જાહેર અને હાજર ઇમામ વગર ઇદમ મેળવનાર તેવો ગણાય છે.

હાજર અને જાહેર ઇમામની શનાખત માટે સેંકડો હદીસો અને પુરાવા છે અને તેથી અત્યારે લંબાણુ થવાના સખામથી ઉપરનાજ દાખલા આપેલા છે કે જે મીઠા હાથ ગુલામઅલી હાથ ઇસમાઇલે પોતાની યુક અટહાદીમાં દરજ કરેલા છે.

જ્યારે સાખીત થયું કે હાજર અને જાહેર ઇમામની જગતમાં જરૂર છે અને દરેક મોમીનોની ફરજ છે કે તેને ઝોળખી તેની તાબેદારી કરવી અને ગયબ ઇમામતની કોઇ સાખીતી દુરાને શરીફમાં નથી એમ પણ સાખીત થયું તો, દાના અને સમજી શખસની

ફરજ છે કે કીતાબે, રાત્રીયો અને કીરસા કહાણીઓ ઉપર બેસી રહી પોતાની આકૃષ્ટિ પરખ નહી કરતાં કીતાબે અલદામી મુજબ ચાલી સત્ય શોધ કરી હાજર અને જાહેર ઇમામની શનાખત રાખી તે પાક જાતને શરણે જાય અને જાહેલીયતના મોતે મરતાં બચે.

૧ ઝાલકે ફઝલુલ્લાહે યો અતીરે મંઘશાએ.

અલ્લાહ તઆલાનો ફઝલ છે, તે જોને ચાહે તેને આપે છે.

ફઝલ એટલે સમજણ કે હીદાયત ખુદાવંદતાલા જોને ચાહે તેને આપે છે માટે ખુદાને પ્રીય થઇ પડવા માટે તેના હુકમો વીરુધ્ધ નહી વરતતાં તે પાક જાત જેમ રાજ થાય તેમ વરતવું જોઈએ અને તોજ તે ખારીતાલા પોતાની ફઝલ વરસાવશે, કારણુ જે એક ઠેકાણે બબેલું છે જે—

“કાઇપણ મનુશ્ય પર ઇશ્વર કૃપા કે અનુ-કૃપાની નીશાની, તે મનુષ્યને સુખદો કે કુખદની મળવા ઉપરથી સમજાય છે.”

ખુદાવંદતઆલા તેવી ફઝલ સરવને આપે એવી દુઆ સાથે આ નાનું પુસ્તક સમાપ્ત કરીએ છીએ. આમીન !

સાંકળિયું.

પાનું.

૧—પ્રકરણ ૧ લું. તારીખ ૪ થી રખીઉત્ત આખર ૧
વહોરા ચરયા મીં મૂંતઝીરનો લેખ.

૨—પ્રકરણ ૨ મું. વહોરા ચરયા.
મીં એ દીધારીનું લખાણ૪

૩—પ્રકરણ ૩ મું. શું ઇમામ ગયખ નથી ? ૧૦
મીં ઇશનાઅશરીનો લેખ.

૪—પ્રકરણ ૪ થું. ઇમામ હાજર કે ગયખ ?
મીં હસનઅલીનો સુધારો.... ...૧૪

૫—પ્રકરણ ૫ મું. શી ઇમામો મુખીન.
રાહે નખતના અધીપતીને જવાબ ...૧૬

૬—પ્રકરણ ૬ ઠું. મીં અલીખનને જવાબ,
મીં હાજી ગુલામઅલી હાજી ઇસમા-
હલની ચુપકીદી૨૭

૭—પ્રકરણ ૭ મું. મીં અલીખન અને હાજી
ગુલામઅલી હાજી ઇસમાહલના લખાણોમાંથી
સત્ય શોધ૨૭

૮—પ્રકરણ ૮ મું. ઇમામે મુખીન૪૬

આ બુક મેનેજર વલીમ.ઈ નાનજીએ ધી ખોળ
સીન્ધી પ્રેસ, ૧૧૩, પાલખી મહોલા, મુંબઈ, નં. ૬
માં છાપી.

આપણી કેમનાં વાજ ત્રા.

ઈસમાઈલી સતપંથ-પ્રકાશ

વારસીક લવાજમ રૂ. ૨૥ દેશાવર માટે રૂ. ૩
પોસ્ટેજ સાથે આ માસિક-દરચંદ્રે રેગ્યુલર
બહાર પડે છે. ઠેં બોળ સિંધી પ્રેસ
૧૧૩, પાલખી મહોલા મુંબઈ ૯

ઈસમાઈલી આફતાબ.

વારસીક લવાજમ રૂ. ૧) દેશાવર માટે રૂ. ૧
પોસ્ટેજ સાથે. આ સચિત્ર ત્રીમાસિક દર
ત્રણ માસે રેગ્યુલર બહાર પડે છે.

ઠેં એન. એમ. બુધવાણી.
ધોરાજી (કાઠિયાવાડ

બોળ સૈંદર્ય.

વારસીક લવાજમ રૂ. ૩) દેશાવર માટે રૂ. ૩
પોસ્ટેજ સાથે. આ સચિત્ર માસિક ઇંગ્રેજી
માસની દર ૧ લી તારીખે રેગ્યુલર બહાર પડે છે

ઠેં મેનેજર બોળ સૈંદર્ય.

જે. જે. હોસ્પીટલ સામે, મુંબઈ નં.

